Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 92 (20. 060) ● 1988 йил 21 апрель, ● пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев 11, 14 ва 18 апрель кунлари иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетларининг биринчи секретарлари билан кенгаш ўтказди.

Партия ташкилотларининг қайта қуришга раҳбарлик юзасидан фаолияти кўриб чиқилди, КПСС Бутуниттифоқ XIX конференциясига тайёргарликнинг бориши тўғрисида батафсил фикрлашув бўлди. Сиёсий системани такомиллаштириш зарурлиги билан боғлиқ таклифлар синчиклаб таҳлил этилди, сиёсий системани такомиллаштириш қайта қуриш вазифаларига тўлароқ жавоб бериши социализмга, ҳозирги босқичда унинг сифат жиҳатидан ўзгаришига активроқ хизмат қилиши керак.

Кенгаш қатнашчилари қайта қуриш жараёнларини чуқурлаштириш, туб иқтисодий ислоҳотни тўла ва изчил амалга ошириш учун собитқадамлик билан курашиш зарурлигини, халқ истеъмол товарлари, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уй-жой қурилишини кенгайтиришдек биринчи галдаги вазифаларни ҳал этиш учун собитқадамлик билан кураш олиб бориш лозимлигини таъкидладилар.

Кенгашда сўзга чиққан барча кишилар қайта қуриш муваффақияти партиянинг жамият ҳаётини ҳар жиҳатдан демократиялаш, ошкораликни кенгайтириш, партия ички демократиясини ривожлантириш, халқ депутатлари Советларининг ролини ошириш, бу жараёнга меҳнаткашлар кенг оммасини жалб этишга қаратилган йўлини қатъият билан амалга ошириш билан ўзаро узвий боғлиқлигини тушунишда якдил фикр билдирдилар.

(ТАСС).

ҚАЙТА ҚУРИШ — БУ КУРАШ

УНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ ҲАР БИР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ, ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ, ҲАР БИР КОММУНИСТНИНГ ПРИНЦИПИАЛЛИГИ, ҚАМ ЧИЛИКЛАРГА МУРОСАСИЗЛИГИ ВА МАТОНАТЛИ ИЖОДИЙ МЕҲНАТИГА БОҒЛИҚДИР

Мана уч йилдирки, мамлакатимиз революцион қайта қуриш шароитида яшамоқда. Партия XXVII съездида КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумига баҳо берилиб, унда илгари сурилган ЖАМИЯТИМИЗНИ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ЙЎЛ-ЙЎРИҚ партия мамлакат ичидаги ва жаҳон майдонидаги принципиал янги вазиятни, Ватан тақдири учун ўз масъулиятини чуқур англаганлигининг, етилган туб ўзгартишларни амалга оширишга узил-кесил азму-қарор қилганлигининг қатъий ифодаси бўлди, деб таъкидланди. Пленум қарори ҳозир ҳаётимизнинг барча жабҳаларида рўй бераётган теран ва яхшилик томон ўзгаришларга асос солди.

КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленумида қайд этилганидек, ҳозир қайта қуриш совет жамияти тараққиётининг объектив зарур босқичи, унинг моҳияти жамиятни янги сифат ҳолатига ўтказишдан иборат эканлиги тушунчаси қарор топди. Партия раҳнамолигидаги кўпмиллатли совет халқининг бутун хатти-ҳаракати ишлаб чиқарувчи кучларда ва ишлаб чиқариш муносабатларида туб ўзгартишларни таъминлашга, ижтимоий ва сиёсий структураларни революцион тарзда янгилашга, жамиятнинг маънавий, интелектуал имкониятларини ўстиришга қаратилгандир. «Биз, — деб уқтирилди КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумида, — ҳозирги шароитда янги тузумнинг ленинча қиёфасини қайта тиклашга, уни иллатлар ва сарқитлардан тозалашга, жамиятни қисиб қўйган ва социализмнинг имкониятларини тўла-тўкис рўёбга чиқаришга йўл бермаган жамики тўғаноқлардан халос бўлишга интиляпмиз. Ҳозирги дунёнинг ҳамма реалликларини эътиборга олиб, социалистик жамиятга янги сифат бахш этиш бош вазифадир».

Партиямиз экономика, маданият, социал ва маънавий турмушимизни ривожлантириш йўлларидан борар экан, инсоннинг ўзи, унинг сиёсий қиёфаси, ақл-заковати, маҳорати, ватанпарварлиги ва интернационализми, унинг ижодий қобилияти, гражданлик позицияси ҳамда активлигига ҳал қилувчи омил сифатида суянмоқда.

Хўш, совет жамиятида кейинги уч йилда нималарга эришилди, революцион қайта қуриш йўлида қандай қийинчиликларга дуч келинмоқда!

Аввало, партиямиз томонидан қайта қуришнинг яхлит ва батафсил программаси ишлаб чиқилганлиги ўтган йилларнинг муқаррар ютуғи бўлди. КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми олға сурган жадаллаштириш стратегияси партия XXVII съезди қарорлари, партиямизнинг кейинги Пленумларида янада ривожлантирилди. Жиддий танқидий таҳлил совет жамияти ҳозирги ҳолатини янада чуқурроқ ва тўлароқ баҳолаш, уни туб революцион қайта қуриш зарурлигини асослаш, шу қайта қуришнинг асосий йўналишларини — ижтимоий ҳаётни ҳар томонлама демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни алоҳида ажратиб кўрсатиш имконини берди. Лекин бундан эндиликда бизга ҳамма нарса мутлақо очиқ-ойдин кўриниб турибди ва тушунарлидир, деган маъно келиб чиқмайди.

Муҳим якунлардан бири жамиятда янги маънавий-сиёсий вазият, ҳаётга ижодий, фаол муносабат муҳити яратилганлигидир. Мамлакатда таркиб топган ошкоралик, рўй-ростлик вазияти ҳар бир кишига ҳаётнинг энг муҳим проблемаларини муҳокама қилишда актив иштирок этиш имконини бермоқда. Одамлар фақат бир мақсадни кўзлаб — у ёки бу жойда ишлар аҳволини яхшилаш, олға силжишга эришиш мақсадини кўзлаб гапирмоқдалар, ёзмоқдалар, минбарга чиқмоқдалар. Шундай қилиб, демократия ва ошкоралик жараёнлари орқали, яна одамларни ижодий ҳаётга жалб этишни кўзда тутувчи туб ислоҳот орқали, коллектив, оилавий пудрат, хўжалик ҳисоби ва ҳоказолар орқали, маънавий муҳитни соғломлаштириш орқали — ана шуларнинг ҳаммаси орқали одамларнинг тафаккури ҳаракатга келди, уларнинг фаолияти кучайди. «Балки бу, — деб таъкидлади М. С. Горбачев Ўзбекистон партия активи йиғилишида сўзлаган нутқида, — биз ҳозирча уддалаган ишларнинг энг муҳимидир, одамларнинг ишларга, қайта қуришга, бутун мамлакат тақдирига қизиқишини уйғотдик».

Мамлакат сиёсий ҳаётида кўпгина янги воқеликлар рўй берди. Муассасалар ва корхоналарда раҳбарларни сайлаш одатий иш бўлиб қолаётир. Масалан, республикамизда ўтган йили демократик асосда 20 мингдан кўпроқ мансабдор киши сайланди. Сайланган ўртоқларнинг кўпчилиги коллективнинг ишончи ва қўллаб-қувватлашига таяниб, интизом ва тартибни мустаҳкамлашга, социал-иқтисодий ривожланишда ижобий ўзгариш бўлишига эришишга астойдил киришдилар. Халқ депутатларини кўп мандатли система бўйича сайлашда биринчи тажриба пайдо бўлди. Жамиятни демократиялашнинг бошқа формалари ҳам аста-секин ҳаётга кириб келмоқда. Совет маданият фонди, В. И. Ленин номидаги болалар фонди ва бошқа янги жамоат ташкилотлари дунёга келди ва улар хайрли ишларни бошлаб юбордилар.

Шуни таъкидлаш жоизки, экономикага раҳбарлик қилишга КПССнинг янгича ёндашувлари қайта қуришнинг биринчи босқичида яхшилик сари ўзгариш қилишга эришиш имконини берди. Сўнгги 20 йил ичида миллий даромаднинг ўсишига бутунлай меҳнат унумдорлиги ўсиши ҳисобига эришилди. Беш йилликнинг икки йилида ялпи дон йиғиштириб олиш 17 процент, гўшт етиштириш — 13, сут 9 процент ўсди. Ўзбекистонда ҳам икки йил давомида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 8,3 процент ошди. Тола ва пахтадан олинадиган бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайди. Картошка, сабзавот, гўшт, сут, тухум харид қилиш бирмунча ортди. Социал соҳани ривожлантиришга икки йил ичида салкам 4,5 миллиард сўм ёки беш йиллик планда кўзда тутилганидан 180 миллион сўм кўп капитал маблағ сарфланди. 1986—1987 йилларда мактаблар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар, поликлиникалар топшириқда белгиланганидан кўпроқ қурилди. Қайта қуришни республикада янада самаралироқ олиб бориш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу йил 9 апрелдаги қарори билан республика халқ хўжалигини бошқаришнинг Бош схемаси лойиҳаси асосан маъқулланди. Республика халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш социал-иқтисодий ривожланиш суръатлари ошиши ва сифати яхшиланиши, раҳбарликнинг кўпроқ иқтисодий методларига ўтиш, бошқарув аппаратини сезиларли даражада қисқартириб, унинг самарадорлигини ошириш, умумдавлат манфаатларини меҳнат коллективлари ва территориялар манфаатлари билан уйғунлаштириш, фанни ишлаб чиқариш билан қўшишнинг замонавий ташкилий формаларидан кенг фойдаланиш мақсадларини кўзлайди.

Шу билан бирга, уч йиллик ривожланиш якунлари қайта қуриш — бу равон йўлдан ғолибона юриш бўлмай, у жуда мураккаб ва зиддиятли жараён эканлигини кўрсатиб турибди. Қайта қуриш янги ва мураккаб босқичга — амалий ишлар босқичига, қабул қилинган қарорларни ҳаётга жорий қилишга қадам қўйган ҳозирги вақтда бу айниқса яққол кўринмоқда. Мана уч ойдан ошдики, давлат корхонаси [бирлашмаси] тўғрисидаги СССР Қонуни кучга кирди, саноат иқтисодий ислоҳотнинг янги шароитларида ишламоқда. Дастлабки натижалар зиддиятли бўлиб турибди: бир томондан янги тартиб анчагина жойларда янги технологияларни кенг жорий қилишга, маҳсулот сифатини оширишга кўмаклашаётган бўлса, иккинчи томондан, кўпгина раҳбарлар ва мутахассислар янги шароитларда ишлашни хоҳламаётганликлари, бу ишга тайёр эмасликлари, аксинча эски услубларга қайтишга интилаётганликлари аён бўлди. Кўпгина министрликлар корхоналар устидан ҳукмронлик қилиш одатидан воз кечишни очиқдан-очиқ истамаяптилар ва ҳар қанақасига уларнинг хўжалик мустақиллигини чеклашга уринмоқдалар.

Чунончи, Самарқанд чинни заводида, Олмалиқ, Бухоро, Янгийўл мебель фабрикаларида давлат буюртмаси шу йилги ишлаб чиқариш плани ҳажмининг 100 процентини ташкил этди. Республика Бинокорлик материаллари саноати министрлиги давлат корхонаси [бирлашмаси] тўғрисидаги Қонунни тўғридан тўғри бузиб Навоий цемент заводининг давлат буюртмасига ҳатто пландан ташқари маҳсулотни қўшиб қўйган. Айрим министрликлар коллективнинг ишлаб чиқариш ва социал ривожлантириш масалаларини ҳал қилишни жиддий ўйламай корхоналардан фойданинг ғоят катта қисмини олиб қўймоқдалар. Масалан, Оҳангарон қурилиш пластмассалари комбинатида фойданинг атиги 16 проценти, Самарқанд чинни заводида — 17, «Комфорт» бирлашмасида эса 11 проценти корхона эҳтиёжлари учун қолдирилмоқда.

Шундай қилиб, жамиятда рўй бераётган революцион ўзгаришлар ишламай тишлашга ўрганиб қолган бюрократлар, буйруқбозлар, демагоглар, мослашиб олувчилар, ишёқмас ва тайёрга айёрларнинг қаршилигига дуч келмоқда. Бундан қайта қуриш — бу сабот ва матонат билан кураш олиб бориш эканлигини ҳозир ҳамма рўй-рост кўриб турибди. Шунинг учун ҳам ҳар бир партия комитети, партия ташкилоти, ҳар бир коммунист бу курашда нақадар саботли, принципиал, изчил, ҳужумкор, муросасиз бўлишига қайта қуриш тақдири ҳал қилувчи даражада боғлиқдир.

Ваҳоланки кўпгина партия комитетлари ва ташкилотларида ташаббус кўрсатиш, ҳужумкорлик ва жанговарлик, турғунлик ҳамда камчиликларга нисбатан муросасизлик каби большевистик фазилатлар ҳали ҳам етишмаяпти. Бундай ҳолат, аввало, халқ хўжалигининг энг муҳим кўрсаткичларига таъсир қилди. Миллий даромад икки йил мобайнида 10,7 процент кўпайиш ўрнига бор-йўғи 1,4 процент ўсди. Шу орада аҳоли қарийб 6 процент кўпайди-ю, аммо аҳоли жон бошига таъминланиш жиҳатидан орқага кетилди. Ялпи ижтимоий маҳсулот беш йиллик топшириқларида белгиланганига қараганда 4,2 миллиард сўмлик камроқ берилди, бунинг ярмидан кўпроғи қишлоқ хўжалигига тўғри келади. Булар тасодифий ҳол эмас, балки саноатга раҳбарлик тубдан яхшиланмаётгани, фан-техника тараққиёти, ишлаб чиқаришни реконструкциялаш ва қайта қуроллантириш масалаларидаги консерватизмга ҳамиша ҳам принципиал баҳо берилмаслиги натижасидир.

Агросаноат комплексидаги аҳвол ҳам яхши эмас. Республика қишлоқ хўжалигига сарфланган кўплаб маблағдан кутилган самара олинмаётир. 1970 йилдан 1986 йилгача қишлоқ хўжалигининг фонд билан таъминланиши 4,1 баравар кўпайгани ҳолда ялпи маҳсулот атиги 1,5 баравар ўсди. Меҳнат унумдорлиги паст даражада қолиб кетди. Энг ташвишли тенденция шундаки, республикада 80-йилларнинг бошидан бери қишлоқ хўжалик маҳсулоти ҳажми ўсмаяпти. Суғориладиган ерларнинг ярми мелиорация жиҳатидан, айниқса, шўрланганлиги сабабли, жиддий тарзда яхшиланишга муҳтождир.

Маҳсулот сифати ошмаётгани, халқ истеъмоли моллари етишмай турганлиги, моллар ва хизматларга бўлган талаблар қондирилмаётгани жиддий нуқсонлардир. Бунинг устига қўшиб ёзишлар, порахўрликлар, кўзбўямачиликлар такрорланиб турибди.

Инсон, унинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тўла қондириш — қайта қуриш йўлидаги барча куч-ғайратларнинг объекти ва мезонидир. Лекин республикада уй-жой проблемасини ҳал этиш, соғлиқни сақлашни қолоқликдан чиқариш, шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам мактабгача тарбия болалар муассасалари етишмовчилигини бартараф этиш борасида қилинаётган ишлардан ҳали кўнгил тўлмаётир. Магазинда, ошхонада, маиший ва транспорт хизматида рўй бериб турадиган қўполлик, сурбетлик, ҳурматсизлик юпғичлик қайта қуриш жонкуяри— меҳнатчининг кайфияти, иш унумига ёмон таъсир этаётгани сир эмас.

Қайта қуришни авж олдириш республикамизда маданият соҳасида туб ўзгаришлар қилишни, санъаткорларнинг гражданлик ва профессионал фаоллигини, масъулиятини оширишни таъқозо этади.

Меҳнаткашларни халқлар дўстлиги, интернационализм руҳида тарбиялаш, миллий муносабатларни шакллантириш — қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлашнинг муҳим юмушидир. Биз кўп миллатли мамлакатда яшаётганимизни, бутун жамиятда амалга оширилаётган катта ўзгартишлар умуман Иттифоқимизга ва ҳар бир республикага, миллатлараро муносабатларга таъсир этишини ҳамиша ҳисобга олишимиз керак. Ҳар бир авлод интернационализм мактабидан ўтиши, миллатлараро қардошлигимизни қадрлашни ҳамда олдинги авлодлар бу қардошликни мустаҳкамлаш учун қилган ишларни ўрганиб олиши керак. Энг муҳими эса, дўстлик, ҳамкорлик ва халқларнинг бир-бирига яқинлашувини мустаҳкамлашга ҳар бир авлод ўз ҳиссасини қўшиши лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Ўзбекистон партия активлари билан бўлган учрашув вақтида сўзлаган нутқида республика коммунистларининг, барча меҳнаткашларининг замонавий кўп тармоқли халқ хўжалигини барпо этишга, фан ва маданиятнинг ривожланишига қўшган муайян ҳиссасини қайд этди. Шу билан бирга, у қайта қуриш жабҳаларида республикада мавжуд бўлган катта-катта ,камчиликларни бартараф этишга қаратилган қимматли йўл-йўриқлар ва тавсиялар берди.

Агар партия омма орасида доимий иш олиб бориб, ижодий, новаторларча масъулият билан ҳаракат қилса, иш муваффақияти таъминланади, қайта қуриш ҳам, бинобарин, бутун жамиятимиз ҳам тараққиётнинг янги чўққиларига чиқади. Ҳар бир партия ташкилоти ўз ишининг конкрет шароитида қайта қуришнинг улкан вазифаларини ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшсин. Юқоридан кўрсатма бўлишини кутиб ўтирмаслик керак. Мақсадлар ва вазифалар аниқлаб олинган, сиёсат ишлаб чиқилган. Қайта қуришнинг асосий йўналишлари равшан, энди ҳаракат қилиш керак.

Қимматли йўл-йўриқлар ва маслаҳатлар асосида қайта қуришнинг барча жабҳаларида ишларни янги куч-ғайрат билан авж олдириб юбориб, меҳнаткашларнинг Ўзбекистонни янада равнақ топтириш, республиканинг Умумиттифоқ вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш нияти йўлидаги курашига бошчилик қилиш партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, ҳар бир коммунистнинг, совет, касаба союз, комсомол органларининг жонажон ва долзарб вазифасидир.

Москвада Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кун тобора яқинлашмоқда. Конференция беш йилликнинг дастлабки йиллари тажрибасини муфассал таҳлил қилади, тегишли хулосаларни чиқаради ҳамда партия ва жамиятни янада демократиялашнинг йўлларини белгилаб беради. Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, конференция қабул қиладиган қарорлар КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми кашф этган қайта қуриш йўлидан янада муваффақият билан олға боришни таъминлайди.

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ РЕКТОРЛАРИ СЕМИНАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида область партия комитетлари марксизм-ленинизм университетлари ректорларининг семинари бўлиб ўтди. Семинар қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий таълим системасини қайта қуриш тўғрисида»ги қароридан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилдилар. Пропагандистларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашни яхшилашда, коммунистлар, меҳнаткашлар кенг оммасида етук сиёсий маданият, замонавий иқтисодий тафаккурни шакллантиришда марксизм-лининизм университетлари ролини оширишнинг амалий йўллари кўриб чиқилди.

Социализм қурилишининг ленинча концепцияси, КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленуми материаллари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг мазкур Пленумда «Революцион қайта қуришга — янгиланиш идеологияси» мавзуидаги нутқи, унинг республика раҳбар ходимлари ҳузурида сўзлаган нутқини чуқур ўрганишни ташкил этиш билан боғлиқ масалаларга катта эътибор берилди.

(ЎзТАГ).

Байроқдор коллективларда

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

● «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида яратилган етти хил ўлчамдаги редуктор корпусини қайта ишлаш бўйича эгилувчан созланувчи система (ГПС)си Тошкент агрегат заводидаги цехларга ўрнатилди. Бу янгилик туфайли ишлаб чиқаришда салмоқли ютуққа эришилди.

«Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи томонидан яратилган юксак самарали ечимлар ўтган йили мамлакат ва республикамизнинг ўнлаб корхоналарида жорий этилди. СССР Қишлоқ хўжалиги ва трактор машинасозлиги министрлигининг «Машхлопок» Давлат ишлаб чиқариш бирлашмаси «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида илғор технология жараёнларини яратиш, юксак унумли ускуналар тайёрлаш, линия ва системаларни юзага келтириш йўлида изланишлар олиб борилаётир. Энг муҳим шундаки, бу ерда барча босқич ишлари амалга оширилади: яратилган ғоя ишлаб чиқаришга жорий этилади.

Янгиликнинг қўлланилиши туфайли корхоналарда меҳнат унумдорлиги ошади, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати яхшиланади. Таннарх арзонлашиб, ускуналар учун сарфланаётган материаллар тежаб қолинади.

«Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси аъзолари 1987 йилги меҳнат муваффақиятлари учун Ватанимизнинг юксак мукофоти билан тақдирланди. Коллектив социалистик мусобақа ғолиби сифатида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланиб Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги «Ҳурмат тахтасига» ёзилди.

Суратда: комплекс бригада бошлиғи, III даража Меҳнат Шуҳрати ордени нишондори А. Зелинский ўз шогирди И. Ярмаков билан янги қурилмани синаб кўрмоқда.

А. КОШКИН фотоси (ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК РИВОЖЛАНМОҚДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров 20 апрель куни Афғонистон Республикасининг Тошкентдаги Бош консули Ғулом Ҳазрат Ҳамгарни қабул қилди.

Суҳбат чоғида Совет-Афғонистон муносабатларининг янада мустаҳкамланиши тўғрисида гапирилди, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Афғонистон Республикаси Президенти, АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажибулло билан Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви, Совет-Афғонистон Қўшма баёноти имзоланишининг халқаро аҳамияти таъкидланди. Женевадаги Афғонистон-Покистон музокараларининг сиёсий муваффақияти регионда тинчликни янада мустаҳкамлашга ёрдам бериши уқтириб ўтилди.

Ғ. Ҳ. Ҳамгар Афғонистон Республикасини қўллаб-қувватлаётганликлари ва ҳар томонлама ёрдам бераётганликлари учун совет кишиларига миннатдорчилик изҳор этди, Апрель революциясининг 10 йиллигини байрам қилишга тайёргарликнинг бориши тўғрисида ахборот берди. Ўзбекистон билан Афғонистон ўртасида яхши қўшничилик муносабатларининг ривожланиб бораётганидан мамнуният билдирилди. Ўзбекистон областларининг Афғонистондаги шимолий вилоятларга қардошларча ёрдами дўстликни мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнамоқда. Ўзбекистон билан Афғонистон Республикаси ўртасида иқтисодий ва маданий ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

РСФСР Олий Советининг сессияси

Республика Олий Совети сессиясининг кун тартибига РСФСР совет ва хўжалик органларининг 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки якка тартибдаги уй билан таъминлаш соҳасидаги иши масаласи, Россия Федерацияси давлат турмушининг бошқа муҳим масалалари киритилган. Сессия 19 апрель куни Москвада, Катта Кремль саройида очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, В. П. Никонов, Н. Н. Слюньков, В. М. Чебриков, А. Н. Яковлев, П. Н. Демичев, Г. П. Разумовский, Н. В. Тализин, А. П. Бирюкова, А. И. Лукьянов ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

КПСС XXVII съездининг қарорларига биноан 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки якка тартибдаги уй билан таъминлаш юзасидан РСФСР совет ва хўжалик органларининг иши тўғрисида республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари О. И. Лобов доклад қилди.

Докладчининг айтишича, беш йиллик бошлангандан буён Россия Федерациясида планлаштириб қўйилганига нисбатан 11 миллион квадрат метр кўп уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Бултур уй-жойларни қуриб битказиш ҳамма йилларга нисбатан энг кўп даражага кўтарилиб, 72 миллион квадрат метрга етди.

Бироқ умуман олганда, уй-жой муаммоси ҳали ҳам жуда кескин бўлиб турибди. Республикада 8,8 миллион оила ўзининг уй-жой шароитларини яхшилаб олиш учун ҳисобда турибди. Анчагина гражданлар путурдан кетган уйларда, 6 миллиондан ортиқ киши ётоқхоналарда истиқомат қилмоқда.

Ҳозирги вақтда автоном республикаларда, ўлка ва областларда уй-жой муаммосини ҳал этишга оид программалар тузиб бўлинди.

Докладда хўжалик усулидаги уйсозликни, уй-жой қуриш кооперациясини, ёшларнинг уй-жой комплексларини ривожлантиришга катта ўрин берилди. Квартираларни тақсимлашда кенг ошкоралик ва демократик асосларни қўлланиш формалари қатъийроқ жорий қилиниши зарурлиги ҳақида ҳам гапирилди.

Сўнгра депутатлар докладни муҳокама қилишга киришдилар.

Кеча РСФСР Олий Советининг сессияси ўз ишини тугатди.

(ТАСС).

ЖАМИЯТ САЛОМАТЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Прокуратураси ҳамда республика Ички ишлар министрлигининг Тошкентда бўлиб ўтган қўшма мажлисида КПСС Марказий Комитетининг «Мамлакатда жиноятчиликка қарши курашнинг аҳволи ва ҳуқуқбузишларнинг олдини олиш юзасидан қўшимча чоралари тўғрисида»ги қарорини бажариш соҳасида республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вазифалари муҳокама этилди. Мажлисда шу идораларнинг барча областлардаги бўлинмалари раҳбарлари қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР прокурори Д. А. Усатов очди.

Республика ички ишлар министри У. С. Раҳимовнинг докладида, мажлис қатнашчиларининг нутқларида жиноятчилик ва ҳуқуқбузишларнинг олдини олиш ҳамда уларга қарши курашда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи барча органларнинг куч-ғайратларини яна ҳам маҳкамроқ мувофиқлаштириш зарурлиги таъкидланди.

Ҳозир давлат интизомини мустаҳкамлаш масалалари алоҳида муҳим аҳамиятга эга эканлиги қайд этиб ўтилди. Республика кадрлар корпусини порахўрлик, қуюшқондан чиқиш ва бир-бирининг айбини яшириш иллатларидан тозалаш муаммоси ҳали ҳал қилинмаган. Ўғирлаш, қўшиб ёзиш, порахўрлик сарқитлари ҳали ҳам давом этмоқда. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ҳам жамиятни соғломлаштириш учун курашда дуруст ҳужумкорлик қилмаяптилар.

Ички ишлар министрлиги ишини қайта қуриш ҳали тўла куч билан авж олдириб юборилмаган бўлса-да, ижобий ўзгаришлар мавжуд. Участка инспекторлари хизмати, бўлинмаларнинг моддий базаси мустаҳкамланди, меҳнат коллективлари, жамоатчилик билан алоқалар кучайтирилмоқда. Ички ишлар органлари ошкоралик учун ёпиқ бўлган зонадан чиқарилди. Буларнинг ҳаммаси ишдаги кўрсаткичларга таъсир этмаслиги мумкин эмас эди. Бундан икки йил муқаддам жиноятчиликнинг камайиш тенденцияси намоён бўла бошлаган эди, шу тенденция сақланиб қолмоқда. Шу йилнинг биринчи квартали мобайнида республикада жиноятчилик саккиз процент камайди. Оғир жиноятлар, безорилик, такрорий жиноят ҳамда бошқа жиноят турлари озайди. Чайқовчиликка қарши кураш бирмунча кучайтирилди.

Аммо милиция ишидаги камчиликлар ҳали жуда кўп. Республика оммавий ахборот воситалари ёрдамида аҳоли ўртасида ўтказилган савол-жавоб натижалари ҳам шундан далолат бериб турибди. Ҳозирдаёқ салкам 3.300 та хат олинган бўлиб, уларнинг ярми Ички ишлар министрлиги ходимларининг нотўғри хатти-ҳаракатлари ҳақида ёзилган шикоят хатларидир. Шу хатларнинг ҳаммаси кўриб чиқилмоқда, шикоятларнинг 50 процентга яқини тасдиқланмоқда.

Милиция ходимларининг кўпчилигида маданият, билимдонлик, оперативлик етишмайди. Давлат автомобиль инспекцияси органлари ва паспорт столлари бюрократизм ботқоғига ботиб қолишган.

Тергов органларининг ҳал этилмаган муаммолари оз эмас. Жиноятларни, айниқса, квартира ўғирликларини очиб ташлаш даражаси ҳали паст. УБХСС ходимлари терговни сусткашлик билан ва кўпинча нопрофессионал даражада олиб бормоқдалар. Республика пойтахтида, Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Сурхондарё ва Қашқадарё областларида катта-катта ўғирликларга ва порахўрликка қарши кураш самарадорлиги анча пасайиб кетди. Мажлис қатнашчилари шуни таъкидладиларки, хўжалик механизмини комплекс қайта қуриш шароитида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ходимлари иқтисодий таълим системасини сифат жиҳатдан янги даражага кўтаришлари зарур. БХСС хизматининг ҳар бир ходими иқтисодий-ҳуқуқий таҳлил методикасини мукаммал эгаллаб олишига эришиш керак.

Мажлисда ичкиликбозликка қарши қонунни бузиш ҳоллари, ичкиликбозлик замиридаги жиноятлар сони яна ортиб бораётганлиги тўғрисида катта ташвиш билан гапирилди. Милициянинг фаолияти кўп жиҳатдан жазо чоралари кўришдан, жазо беришдангина иборат бўлиб қолмоқда. Қоидабузарларга меҳнат коллективлари жамоатчилик томонидан таъсир ўтказишдан суст фойдаланилмоқда. Иккинчи томондан, корхоналар ва ташкилотларда милиция органларининг ушбу масалага оид тақдимномаларининг ярмидан камроғи кўриб чиқилмоқда.

Профилактика иши ниҳоятда паст даражада қолмоқда. Масалан, квартира ўғирлиги учун ҳукм қилинганларнинг савол-жавобда қатнашган ярмидан кўпроғининг айтишича, улар мана шу жиноятларни содир этгунга қадар ҳам қонунга ҳилоф ишлар қилиб келганлар, аммо милиция ҳисобига олинмаганлар.

Кўчаларда содир қилинган жиноятлар сони ортиб бораётганлиги ҳам ташвишлантирмоқда. Милициянинг жамоатчилик билан алоқалари сусайтириб юборилганлиги, кўнгилли халқ дружиналари ҳамда бошқа уюшмаларнинг ҳаракатлари етарлича контрол қилинмаётганлиги ва мувофиқлаштирилмаётганлиги бунинг сабабларидан биридир. Қоғозда дружиначилар кўп-у, аммо оқшомлари кўчаларда улар кам. Масалан, Фарғона областида дружиначиларнинг фақат 25 фоизи соқчиликка чиқади.

Ҳуқуқ-тартиботнинг аҳволини тубдан яхшилаш учун ўтмиш йилларнинг яроқсиз услуб ва методларидан қатъий равишда ҳалос бўлиш, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари системасида қайта қуришга идеологик таъсирнинг жами воситаларини янгилаш зарур, деб таъкидлашди мажлис қатнашчилари.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади.

Мажлисда СССР Ички ишлар министрлиги жиноят-қидирув бош бошқармасининг бошлиғи В. К. Панкин иштирок этди.

(ЎзТАГ).

Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан: қайта қуриш қандай бормоқда?

СУСТКАШЛИК ИСКАНЖАСИДАН ҚУТУЛА БОРИБ

М. МИРҚОСИМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитетининг биринчи секретари

1. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини қандай кутиб олмоқдасиз! КПСС XXVII съездидан сўнг сизнинг партия ташкилотингизда қайта қуриш бўйича қандай ижобий тажриба пайдо бўлди!
2. Бу ишда қандай қийинчиликлар ва муаммолар бор!

ЯҚИНДА бизнинг область партия комитетида Чита область ижроия комитети раиси К. Шабаршин билан учрашув бўлиб ўтди. Мана, икки йилдирки, бизнинг областларимиз ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома амалга оширилмоқда. Биз меҳнат ресурсларига боймиз. Шу боис ишчиларни сибирликларга ёрдамга юбормоқдамиз. Хоразмлик ёшлар у ерда ҳунар-техника билим юртларида ва техникумда ўқимоқдалар, камволь-мовут фабрикасида ишламоқдалар. Товар айирбошлаймиз, ёғоч-тахта олмоқдамиз. Бизда ёғоч-тахтага эҳтиёж, айниқса, катта. Хуллас, ўзаро фойда кўрмоқдамиз. Масалан, биз уй-жой қурилишини жадаллаштиришга муваффақ бўлдик.

Биз К. Шабаршин билан биргаликда тўғридан-тўғри иқтисодий ва маданий алоқаларни чуқурлаштириш йўлларини қидирдик. Аралаш ишчи комиссиясини туздик. Унга ўзаро манфаатли шартномалар лойиҳаларини тайёрлаш ҳамда уларни областлар ижроия комитетлари муҳокамасига тақдим этишни топширдик. Чунончи, Читага ҳунар-техника билим юртларида, техникумларда ва олий ўқув юртларида ўқиш учун ишчилар ва студентларни, ёшларни кўпроқ юбориш мумкин. Хоразмда Чита областидаги заводлар ва фабрикаларнинг филиалларини ташкил этиш имкониятлари бор. Кооперативлар ташкил этишда, маҳсулотлар ҳамда маҳаллий хом ашёни айирбошлашда маҳаллий саноат корхоналари олдида катта имкониятлар очилмоқда. Мисол учун, бизнинг махсус бригадаларимиз сибирликларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда ёрдам беришлари мумкин. Ана шунда бу маҳсулотларнинг бир қисмини шерикчилик планига қўшимча тарзда Хоразмга етказиб бериш мумкин бўлади. Биз уни аввалги йилларда чуқур илдиз отиб кетган хўжасизликни, тайёрга айёрликни бартараф этиш бўйича олиб борилаётган ишларнинг энг муҳим йўналишларидан бири, деб ҳисоблаймиз.

Партия ташкилотларида ўтказилган ҳисоботлар баъзи жойларда сайлаб қўйиладиган активларга таяниш маҳорати йўқлигини, кўпгина ҳолларда бюро, комитет аъзоларининг билими, тажрибаси эътиборсиз қолиб кетаётганлигини кўрсатди. Ҳозир, конференцияга тайёргарлик жараёнида ана шу нуқсонларни қатъиян тузатмоқдамиз. Активистлар масалаларни пленумлар ва бюро мажлисларига тайёрлашга, албатта, жалб этилмоқда, улар директив ҳужжатларни тайёрловчи, қабул қилинадиган қарорлар бажарилишини назорат қилувчи ишчи группалари составига киритилмоқда. Бюронинг, область, шаҳар, район партия комитетлари аъзоларининг ҳар бирига бериладиган партия топшириғи белгиланган, Бюролар, партия комитетлари пленумлари ҳозиргача сайлаб қўйиладиган партия органлари аъзоларидан 200 дан зиёд кишининг қайта қуришга қўшаётган ҳиссаси тўғрисидаги ҳисоботларини тинглади. Барча бошланғич партия ташкилотларида коммунистлар билан суҳбатлашиш бошлаб юборилди. Бу бошланғич партия ташкилотлари жанговарлигини, улар аъзоларининг авангардлик ролини оширишга ёрдам беради.

Партия комитетларида кадрлар резерви қайта кўриб чиқилди ва улар состави янгиланди. Кадрлар резерви составига киритилган ходимлар ўқуви ташкил этилди. Улар Ульяновск ва Саратов областлари партия комитетларида стажировкадан ўтмоқдалар. Уларнинг бир қисми эса Москва, Ленинграддаги, Россия Федерацияси бошқа шаҳарларидаги олий партия мактабларига ўқишга юборилди.

Коммунистлар партия комитетларида мажлисбозлик камроқ бўлаётганлигини, қоғозбозлик барҳам топаётганлигини, комитет аъзолари жойларда кўпроқ бўлиб, одамлар билан учрашаётганликларини қайд этмоқдалар. Область партия комитети пленумларидан бири арафасида 20 минг коммунистга берилган анкета саволларига олинган жавоблар ҳамма жойда ўзгаришлар рўй бераётганлигини кўрсатди. Одамлар қайта қуриш йўлидан боришга тайёрдирлар. Уларнинг фаоллиги ошди, танқид ва ўз-ўзини танқид савияси кўтарилди. Сайлаб қўйиладиган партия органлари аъзоларига нисбатан талабчанлик ўсди.

Буларнинг ҳаммаси ҳозирдаёқ ишга фойда бермоқда. Экономика ва социал соҳа муттасил ривожланмоқда. Беш йилликнинг дастлабки икки йилида саноат ишлаб чиқариши ҳажми анча кўпайди. «Халқ истеъмоли моллари» тармоқ комплекс программаси илдамлик билан бажарилмоқда. Мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникаларни фойдаланишга топшириш топшириғи ортиғи билан ўрнига қўйилди. Пландан ташқари 20 минг квадрат метр саҳнли уй-жой қурилди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш жадаллаштирилмоқда. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг барча асосий турлари бўйича харид қилиш топшириқлари ортиғи билан ўринлатилди.

Шу билан бирга иқтисодий ва социал ривожланишнинг энг чуқур резервлари ҳали чинакамига ҳаракатга келтирилгани йўқ. СССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги ишлаб чиқарувчи кучлар ва табиий ресурсларни ўрганиш комиссияси, республиканинг совет ва хўжалик органлари шуларни ҳисобга олиб, область партия комитети бюросининг ташаббуси билан областни 2010 йилгача бўлган даврга мўлжалланган социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш концепциясини ишлаб чиқмоқдалар. Агар бу концепцияни рўёбга чиқара олсак, у ҳолда яқин орада областни янги марраларга олиб чиқамиз, меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаймиз. Саноатнинг янги тармоқларини вужудга келтириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш вазифаси турибди.

Қатор йиллар давомида воҳа табиатига билар-билмас аралашиш экологик мувозанатни бузди, «яшил белбоғ»ни кескин қисқартириб юборди. Фақат шаҳарларда эмас, балки қишлоқларда ҳам хўл мева етишмаслиги яққол сезила бошлади. Олимлар ёрдамида «Кўкаламзорлаштириш» программаси ишлаб чиқилиб, унда область агросаноат комитетининг ва бошқа ташкилотларнинг областни кўкаламзорлаштириш, боғдорчиликни янада ривожлантириш соҳасидаги вазифалари аниқ-равшан белгилаб берилди. Хоразмнинг аввалги шон-шуҳратини тиклаш учун оммавий ҳаракат авж олдириб юборилди.

Қанчалик оғир бўлмасин, факт фактлигича қолади. Биздаги айрим чорвачилик фермалари баъзи қишлоқ мактабларидан яхшидир. Партия комитетлари ёрдамисиз, барча коммунистларнинг фаол иштирокисиз аҳволни ўнглаб бўлмайди. Ҳозир биз бу ишга қурувчиларни ҳам, колхоз усталарини ҳам жалб этдик. Ўтган йилнинг ўзидаёқ планда белгиланган 15 та ўрнига 28 та мактаб қуриб битказилди. Бу борада Қўшкўпир районидаги А. Қурбонов номли колхоз коммунистлари ажойиб ибрат кўрсатдилар. Уларнинг ташаббуси билан бу ерда 320 ўринли мактабни хўжалик усули йўли билан ҳашар ёрдамида қуришга киришдилар. Натижада мактаб уч ой ичида бунёд этилди. Ўйлаймизки, уларнинг бу ибратидан бошқалар намуна оладилар.

Партия комитетлари конференцияга тайёргарлик кўрар эканлар, қайта қуриш илғорларининг тажрибасини ўрганиш ва оммалаштиришга борган сари кўпроқ эътибор бермоқдалар. Ахир, бу бизнинг резервимиз-да! Масалан коллектив пудратни олайлик. Мисол учун, Хонқа районида «Победа» колхозининг А. Мавлонов бошлиқ оилавий звенаси ишини кузатганларида бу звено етиштираётган бир центнер пахтанинг таннархи хўжалик бўйича ўртача кўрсаткичдан 15 сўм кам эканлиги, иш ҳақи эса баландлиги маълум бўлди. Илғорлар тажрибаси кенг ёйилмоқда. Бугунги кунда районда Мавлонов тажрибаси асосида салкам тўрт мингта оилавий звено ишламоқда. Бу, хўжаликлар экономикасини мустаҳкамлашга кўмаклашмоқда. Олинаётган фойда кўпаймоқда.

Хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларига эътибор берилаётганлиги умуман область бўйича ҳам коллектив, оилавий пудратни ривожлантиришга катта туртки бўлди. Масалан, деҳқончиликда ҳозир 30 мингдан зиёд оила пудрат асосида меҳнат қилмоқда. Бу йил чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш ҳам меҳнатни ташкил этишнинг илғор шаклларига ўтказилади. Ёрдамчи хўжаликлар ҳам экономикани мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Боғот районидаги Нариманов номли колхозда бинокорлик материаллари ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи 17 та цех бор. Уларда 500 дан зиёд киши меҳнат қилмоқда. Урганч районидаги Калинин номли колхозда оҳак, ғишт, мойли бўёқлар ва бошқа хил бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчи цехлар ташкил этилган. Областдаги 84 та хўжаликда ҳар йили 90 миллион донадан кўпроқ ғишт тайёрланмоқда. Биз бу йўналишни тараққий эттиравермиз. Бу нарса ўз навбатида меҳнат ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш, қишлоқларни бинокорлик материаллари ва халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш имконини беради.

Область партия комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи кенгаш ёрдамида бизда халқ хўжалигининг турли тармоқларини ривожлантириш тармоқ комплекс программалари ишлаб чиқилган. Уларни тайёрлашда кўплаб мутахассислар ва олимлар иштирок этишди. Айни пайтда биз программаларни тузиш фақат ишнинг бошланиши эканлигини, энг муҳими — белгиланган режаларни рўёбга чиқариш кераклигини ҳамиша эсда тутамиз. Шу сабабли масалан, Уй-жой программасини уй-жойлар қуриш учун бинокорлик материаллари топиш имкониятларини аниқлаганимиздан сўнггина область партия комитетида тасдиқладик. Чунончи, колхозлар тайёрга айёрлик кайфиятидан воз кечиб, шундай материаллар ишлаб чиқарувчи корхоналарга ёрдам бера бошладилар. Биз маҳаллий хом ашёдан бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқдамиз.

АФСУСКИ, яхши қарорлар ҳамма вақт ҳам амалий иш билан мустаҳкамланмайди. Бу нарса кўпинча идоралар ва маҳаллий партия, совет органларининг ҳаракатлари бир-бири билан суст мувофиқлаштирилиши туфайли рўй бермоқда. Битта мисол келтирамиз: Айрим жойларда янги ерларни ўзлаштиришга ҳаддан ташқари берилиб кетиш оқибатида Амударё этакларидаги эскидан суғориб келинган майдонлар эсдан чиқариб қолдирилган. Биз капитал маблағларнинг кўпроқ қисми айнан эски майдонларни тиклашга сарфланиши зарур, деган хулосага келдик. Республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳам бунга қарши эмас. Мелиорация жиҳатидан унчалик қулай бўлмаган майдонларни тиклашга эса планда кўзда тутилганидан кўра кўпроқ маблағ сарфлаш зарур.

Йўл-йўлакай мана бу масалани ҳам кўндаланг қўймоқчиман. Кейинги йилларда суғориш сувларининг сифати ёмонлашмоқда. Уларнинг минераллашиш даражаси бир литр сувга 2 граммгача тўғри келмоқда. Бу, суғориладиган майдонларнинг мелиоратив ҳолатига ҳалокатли таъсир қилади, пахта ҳосилдорлигини камайтиради. Боғлар қуриб қолади. Бунга Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро ва Чоржўй областлари хўжаликларининг зовур сувларини Амударёга кўплаб оқизаётганликлари сабабдир. Бундай аҳвол давом этиши мумкин эмас. Зовур сувларини четга олиб чиқиш учун махсус коллекторлар қуришни тезлаштириш мақсадида қўшни областлар куч-ғайратини бирлаштириш даркор.

Қишлоқларни социал ривожлантириш бўйича ҳам кўп иш қилиш мумкин. Йўлларни, посёлкалар кўчаларини асфальтлашни олайлик. Бизнинг коллективларимиз каттагина қувватларга эга бўлсаларда, кўпинча бекор туриб қоладилар. Чунки, Агропром бу иш учун арзимас ресурслар ажратмоқда. Таъбир жойиз бўлса, тошбақа суръатлар билан ишламоқдамиз. СССР Давлат агросаноат комитети бу ўринда планлаштириш тартибини қайта кўриб чиқиши керак, деб ўйлаймиз.

Меҳнатга қобилиятли аҳолини иш билан банд қилиш муаммоси ҳам бор. Бугунги кунда областимизда қарийб 80 минг киши борки, уларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш зарур. Мамлакатнинг бошқа регионларида ишчи кучлари етишмаётган бир пайтда у ерларда янги корхоналарни жойлаштиришдан ҳатто бўйин товламоқдалар. У ҳолда корхоналарни нега бизларда жойлаштириш мумкин эмас? Афсуски, министрликлар бу ишни аранг ҳал этяптилар. Урганч ва Дружба шаҳарларида бунёд этиш кўзда тутилган корхоналарни лойиҳалаш ва қуриш ишлари чўзиб юборилмоқда. Урганчдаги озуқа йиғиш машиналари заводининг, бошқа корхоналарнинг ишлаб чиқариш майдонларидан фойдаланилмаяпти. Оқибатда ҳунар-техника билим юртларида таълим олган юзлаб ёш ходимлар дуч келган ерга ишга жойлашишга мажбур бўлмоқдалар.

Партия ташкилотларида қарор топаётган жонли иш билан шуғулланиш кайфияти меҳнат коллективларига кўчмоқда. Бутуниттифоқ партия конференциясини муносиб кутиб олиш учун кенг авж олиб бораётган мусобақа фикримизга яққол далилдир.

(«Правда», 1988 йил 19 апрель).

ҚУРИЛИШ КОНВЕЙЕРИГА НИМАЛАР ТЎҒОНОҚ БЎЛМОҚДА?

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидаги семинар-кенгашдан

19 апрель куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган семинар-кенгашда биринчи кварталда республика қурилиш комплекси ишининг якунлари, уни хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш, Уй-жой программасини амалга ошириш вазифалари кўриб чиқилди. Кенгашда область партия комитетларининг секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Семинарни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Н. Лобко олиб борди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Қ. Ҳ. Маҳамадалиев ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлимининг мудири З. А. Ботиров ахборот бердилар.

Қурилиш комплексини ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш — қайта қуришнинг энг муҳим шартларидан бири эканлиги айтилди. Ўттизга яқин катта-катта қурилиш-монтаж ташкилотлари — Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги, Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг ҳамма бўлинмалари, иккита уйсозлик комбинати, «Главташкентстрой»нинг бир қанча трестлари, «Алмаликсвинецстрой», «Узбекшахтострой» янги шароитларда ишламоқда. Эришилган натижалар чакки эмас, қурилиш индустрияси корхоналарини ҳисобга олмаганда пландаги кўрсаткичларнинг ҳаммаси бажарилди «Главташкентстрой» фойда олиш планини икки баравар ошириб бажарди. «Ташметрострой» тресги хўжалик ҳисобида айниқса яхши ишлади. Бу ерда юксак иш унумдорлиги, шартномадаги мажбуриятлар аниқ бажарилиши ҳисобига фойда ортмоқда, ишчиларнинг иш ҳақи муттасил ошиб бормоқда Ҳозир бу ердаги маош қурилиш комплексининг бошқа ташкилотларига нисбатан юқоридир.

Республика қурувчилари январь — март ойларида дуруст ишлаганликлари семинарда таъкидлаб ўтилди. Пудрат ишлари ҳажми плани батамом бажарилди, мўлжалдаги асосий фондлар, уй-жойлар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар, поликлиникалар, ҳунар-техника билим юртлари ишга туширилди. Ишда ижобий силжишлар сезила бошлади, келаси йил бошларидан Ўзбекистон қурилиш-монтаж ташкилотларини батамом хўжалик ҳисобига ўтказиш учун замин яратилди.

Қолоқлик ҳамон ҳаддан зиёд катта, унумдорлик паст, иш сифатига нисбатан даъволар кўп. Уй-жой қурилишнинг аҳволи ҳамон кескин бўлиб қолмоқда. Яқинда Ўзбекистонга келиб кетган КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев республика раҳбарларининг диққат-эътиборини шунга қаратди. Ҳозир пландан орқада қолиш миллион квадрат метрга етди. Хўш, иш маромини юксалтириб, Уй-жой программасида кўзда тутилган марраларга чиқиб олиш учун нималар қилиш керак?

Бутун қурилиш комплексини хўжалик юритишнинг янги изларига тезроқ ўтказиш энг муҳим ишдир. Кўпгина коллективлар хўжалик ҳисоби, чек системаси тўғрисида аниқ бир тасаввурга эга эмаслигини тажриба кўрсатди Мустаҳкам назарий билимсиз, мақсадни равшан белгилаб олмай натижаларга эришиб бўлмайди.

Беш йилликда 42,2 миллион квадрат метр уй-жой қуриш лозим. Хўш, бу рақам нималардан вужудга келади? 18,5 миллион квадрат метр уй-жой давлат капитал маблағлари ҳисобидан қурилади. Тўрт ярим миллион квадрат метрига яқини эса кооперация йўли билан барпо этилади. Салкам 190 минг квадрат метри жамоат ташкилотлари, 431 минг квадрат метри колхоз маблағлари ҳисобидан қурилади. Энг муҳими эса 18,7 миллион квадрат метр уй-жой аҳолининг куч-қувватлари билан бунёд этилади.

Ҳисоб-китоблар кооператив ва якка тартибда қурилишдан ташқари, пул билан таъминлашнинг ҳамма турлари бўйича илдамликка эришилишини кўрсатмоқда. Якка тартибдаги қурилишга келганда эса, бу ерда ҳозирдаёқ 749 минг квадрат метр уй-жой кам барпо этилиб, қолоқликка йўл қўйилган.

Маҳаллий Советлар ер участкаларини ажратишда сусткашлик қилаётганликлари асосий сабаблардан биридир. Мисол учун, Сирдарё областида 4 мингга яқин киши давлат квартираларини олиш учун навбатда турибди. Ер участкаларини олиш навбатида эса 7886 оила бор. Жойларда бу муаммо бюрократлик қилмай ҳал этилиб, одамларнинг талабларига эътибор берилса, энг муҳим, социал масала кун тартибидан олиб ташланган бўлур эди! Гулистоннинг ўзида одамлар участкалар ажратиб берилишини 13—14 йиллаб кутишмоқда. Ҳолбуки, бу кишиларда кенг, пишиқ уйлар қуриб олиш учун маблағ ҳам, имконият ҳам бор.

Бинокорлик материаллари билан таъминлаш иккинчи бир ўткир масаладир Қабул қилинган қарорларга қарамай, бундай материалларга бўлган эҳтиёжларнинг зўрбазўр ярмигина қондирилмоқда. Агробанк, Омонатлар банки, Уй-жой ва социал банкнинг сусткашлиги ҳам Уй-жой программаси амалга ошишига жиддий тўғаноқ бўлмоқда. Иморат қурувчиларга ёрдам бериши керак бўлган молия муассасалари сансалорлик қилаётганликларига мисоллар келтирилди. Жиззах областида қарз сўраган 1222 кишидан атиги... 82 киши пул олибди, холос! Ҳар бир кишининг ўзига топширилган участкада масъулиятини оширишгина Уй-жой программасини рўёбга чиқаришдаги, қурилиш комплексини хўжалик ҳисобига ўтказишдаги аҳволни ўзгартириши мумкин. Бугунги кунда орттирилган қимматли тажрибаларни пропаганда қилиш ва кенг ёйиш зарур.

Семинар-кенгаш қатнашчилари Тошкент областидаги «Политотдел» колхозига бориб, икки қаватли монолит уй-жойлар қуришнинг ташкил этилиши билан, шунингдек маҳаллий хом ашёдан тупроқ-бетон ишлаб чиқариш билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

АКТИВЛАР ЙИҒИЛИШИ

ЖИЗЗАХ. (ЎзТАГ). 19 апрелда Жиззах области партия-хўжалик активларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари партия ташкилотларининг, совет ва хўжалик органларининг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, аҳоли талабларини янада тўлароқ қондириш учун пулли хизматларни кенгайтириш борасидаги вазифаларини муҳокама қилдилар.

Йиғилишда Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари И. С. Умаров нутқ сўзлади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми СССР Халқ маорифи давлат комитети раисининг биринчи ўринбосарлари ўртоқ Феликс Иванович **Перегудов** билан ўртоқ Владимир Дмитриевич **Шадриковни** СССР министрлари этиб тайинлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Жиззах область Зомин район комитетининг биринчи секретари ўртоқ Аҳад **Сопиназаровни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет кадрларини тайёрлаш соҳасида кўп йил самарали ишлаганлиги учун партия, совет ва идеология кадрлари малакасини ошириш Тошкент областлараро курсининг мудири ўртоқ Александра Михайловна **Хорстни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

МОНУМЕНТАЛ САНЪАТ— БУГУН ВА ЭРТАГА

В. И. Ленин ташаббуси билан Халқ Комиссарлари Совети монументал пропаганда ҳақида Декрет қабул қилганига 70 йил тўлди. Мазкур ҳужжат қоидаларини ҳаётга тадбиқ этиш — совет реалистик санъатининг шаклланишида, уни улкан ижтимоий-тарбиявий вазифаларни бажаришга сафарбар этишда муҳим роль ўйнади.

19 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган илмий-амалий конференция Совет ҳукумати ана шу Декретининг 70 йиллигига бағишланди. Конференцияда монументал санъатни янада ривожлантиришнинг долзарб муаммолари ҳам кўриб чиқилди. Конференция Ўзбекистон тарихий ва маданий ёдгорликларни сақлаш республика жамияти, Ҳамза номли санъатшунослик институти, республика ижодий союзлари ташаббуси билан уюштирилди. Унда республика Маданият министрлиги, лойиҳалаш ташкилотларининг вакиллари, рассомлар, ҳайкалтарошлар, архитекторлар, санъатшунослар қатнашдилар. Учрашув доирасида Октябрнинг дастлабки йилларида Ўрта Осиё монументал санъатининг шаклланиш масалалари, республика монументал-манзарали санъатида миллий ва регионал бадиий меросни ижодий ўзлаштириш проблемалари муҳокама қилинди. Монументал пропаганданинг 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган истиқболли плани, унинг санъатнинг бошқа турлари билан алоқаси, Ўзбекистон шаҳарлари архитектурасини шакллантиришдаги роли ҳақида гап борди.

Конференция қатнашчилари бугунги кунда монументал пропаганда қайта қуриш даврида мамлакат социал-иқтисодий ривожланишининг умумий пропагандаси билан уйғунлашиб кетиши лозимлигини қайд этдилар. Клублар, театрлар, маданият уйлари ва саройлари, мактаблар, спорт ва бошқа жамоат иншоотларини шундай барпо этиш керакки, улар давримизнинг вазифаларигагина эмас, айни вақтда маънавий-эстетик талабларига ҳам жавоб берсин.

(ЎзТАГ).

Геология фани уйи

Тошкентда, Ҳадра майдонида қад кўтарган ажойиб яшил уй ниҳоят ўз эгасини топди. Бу ерда 16 апрель куни Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашё илмий-тадқиқот институтининг илмий ишлаб чиқариш ва ўқув маркази очилди.

Фойдали қизилмаларни прогнозлаш, қидириш ва разведка қилиш ишларини такомиллаштириш, фан ва техника янгиликларини жорий этиш марказнинг вазифасидир. Соҳа мутахассислари кенг ва ёруғ аудиторияларда, кўргазма залларида ўз малакаларини оширишлари мумкин. Бу ерда рудалар ва минераллар намуналари системага солинади, эталон коллекциялар ташкил этилади. Марказда Тошкент давлат университети ҳамда Политехника институти студентлари учун машғулотлар ўтказиш, техникумлар, профессионал техника билим юртлари ва мактабларнинг ўқувчиларини таклиф этиш кўзда тутилган. Келгусида бу ердаги жуда бой коллекцияларни кўпчилик ҳам томоша қилиши мумкин.

Биринчи, кириш залида Ўзбекистонда ва Ўрта Осиёда геология фанининг ривожланиш тарихи ёрқин тасвирланган. Стендларда В. И. Ленин ўлкамизга юборган илм-фан кишиларининг афсонавий поезди ҳақида ҳикоя қилинади. Ўша поезд пассажирлари орасида геологлар ҳам бор эди. Фотосуратларда геологларнинг қидирувдан тортиб, то саноат ишлаб чиқаришигача бўлган ишларининг технологик схемаси акс этган.

Регион геологиясининг ривожланиш тарихига алоҳида зал ажратилган. Бу ерга республикамиз етакчи геологларининг шахсий коллекцияларидан олинган ноёб минералларнинг намуналари ҳам қўйилган. Кўргазма залларида Ўзбекистоннинг ер қаъридан олинган барча фойдали қазилмаларни кўриш ва ҳатто қўл билан ушлаш мумкин. Бу ерга келган кишилар қадимий ва замонавий тоғ-руда излари билан ҳам танишадилар... Буларнинг ҳаммаси илмий ва ўқув ишларини ташкил этишга кўмаклашади.

(ЎзТАГ).

«ҚАЙТА ҚУРИШ ПРИНЦИПЛАРИ: ТАФАККУР ВА ҲАРАКАТЛАРНИНГ РЕВОЛЮЦИОНЛИГИ»

ВАТАНПАРВАРЛИК НАМУНАСИ

«Правда» газетасининг «Қайта қуриш принциплари: тафаккур ва ҳаракатларнинг революционлиги» редакцион мақоласини ўқир эканман, беихтиёр тўлқинландим. Тўғри, орамизда қайта қуриш, янгиланишнинг ёруғ йўлларига қарши тураётган одамлар ҳам йўқ эмас. Улар ярим йўлда қоқилиб, сурилиб қоладиган кимсалардир. Бундай шахслар ҳозирданоқ биз билан баробар одим олмаса кейин кеч бўлади.

Мақолада тўғри таъкидлаб ўтилганидек, ҳеч қандай қийинчиликлардан чўчимай, мамлакат манфаатлари, халқ бахт-саодати йўлида ҳаракат қилаётган кишилар ватанпарвардир. Бизга томошабин ватанпарвар керак эмас. Шу нуқтаи назардан ўйлаганда, биз хотин-қизларнинг турмуши, ишлаши, дам олиши ҳақида кўпроқ ваъзхонлик қиламизу, нуқсонларни бартараф этиш ҳақида кам қайғурамиз. Биз қишлоқ маданиятини юксалтириш, умрини яшаб бўлган урф-одатларни бартараф этиб, янги, замонавий анъаналарни қўллаш ҳақида чуқурроқ ўйлашимиз керак.

«Правда» газетасининг редакцион мақоласи ҳар биримиздан қайта қуриш йўлида фаол меҳнат қилишимиз, янгиликни излаб, фидойилик кўрсатишимизга даъват этади.

М. ТОЖИЕВА,
ТошДУ аспиранти.

ЯНГИЛАНИШ — ҲАЁТИМИЗ МАЗМУНИ

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми партия фаолиятида муҳим босқич, шонли йўли тарихига эса янги саҳифа бўлиб кирди. Пленумнинг сиёсий қиммати унинг жамиятимиз имкониятларини тобора чуқурроқ анализ қилишда, социализмнинг ривожланиш жараёнини кескин ўзгартиришида ёки бошқача қилиб айтганда қайта қуриш қонуниятларини яратиб берганлигидадир.

Пленум бўлиб ўтганига уч йилдан ошмоқда. Ана шу муддат мамлакатимиз сиёсий-иқтисодий, маънавий психологик муҳитида туб бурилиш даври бўлди. Айтиш мумкинки турғунлик ҳолати ва у келтириб чиқарган омиллар пухта ўрганилди. Марксча-ленинча иқтисодий таълим янги назарий фикрлар билан бойитилди.

«Правда» газетасининг шу йил 6 апрель сонида босилган «Қайта қуриш принциплари: тафаккур ва ҳаракатларнинг революционлиги» мақоласи кўплаб газетхонларнинг диққатини тортмоқда. Мақолада жамиятимизнинг бошидан кечираётган ҳозирги ҳолати, турли тоифадаги кишиларнинг дунёқараши, уларнинг воқеликка, қолаверса, қайта қуриш ва янгиланиш сиёсатига муносабатлари аниқ, конкрет ва долзарб масала сифатида баён этилган. Дарҳақиқат, қайта қуришни ҳалигача тўла тушунмаган, тушунганда ҳам амалий ишига татбиқ эта олмаётган кишилар мавжуд. Бироқ ажабланарлиси шундаки, турғунлик ҳолатини, буйруқбозлик, бюрократлик, якка раҳбарлик, дабдабабозлик ва қарсакбозликларни хуш кўрадиган, ана шундай муҳитда шаклланган кишилар қайта қуриш ишига тўғаноқ бўлмоқдалар. Бундайлар республикамизда ҳам топилади. Ана шу одамлар туфайли халқ хўжалигининг тараққиёти бирмунча сусаймоқда.

Янгича яшаш, янгича фикрлаш, янгича ишлаш тенденцияси одамлар онгини ўзгартиришга даъват этади. Зеро, янгиланиш идеологиясининг асл мазмуни ҳам мана шунда. Биз фикримизни, дунёқарашимизни ўзгартирмай туриб, жамиятимизда сифат ўзгаришига эриша олмаймиз. Бу соҳадаги ишимизнинг самараси биринчи галда биз зиёлиларнинг, идеология ходимларининг меҳнатига боғлиқ. Зиёлилар билан меҳнаткашларнинг якдиллиги, жамоатчилик онгининг уйғунлашуви жамият сиёсий ва иқтисодий тараққиётининг негизидир.

Социализм душманлари — қайта қуриш душманлари. Улар одамлар фикрини ўзгартиришга, ўйларини чалғитишга, тафаккурига соя ташлашга интилишмоқда. Бизнинг эса йўлимиз аниқ. Биз нимаики қилаётган бўлсак, нимагаки интилаётган бўлсак барча-барчасида умумхалқ манфаати, жамият манфаати мужассам. Шундай экан, умумхалқ манфаатини ўйлаган ғоя ғолибдир.

А. ЎРОЛОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

ШИДДАТ

Қайта қуриш,
Шунчаки қизил гап эмас,
Безак ҳам эмас у заргар дўконида
Тонг чоғи даласига кетмоқда, хуллас,
Навбат кутма юксак минбарлар ёнида.
Наҳотки,
Ўйладинг — ул эски пахсани
Қулатиб ўрнига янгисини урмоқ
Демоқчисан янги раиснинг мақсади,
Эскирган кўприкни бузиб, қайта қурмоқ
Бу ҳам тўғридир-ку,
пахса ҳам, кўприк ҳам,
Тирикчилик учун зарурдир, аммо
Энг муҳими ўша — фидойи инсон.
У тирик экандир тирикдир дунё.
Қайта қуриш — Инқилоб!
Ўта шиддатли
Шевасида — эзгулик ва инсонийлик
Октябрдек залворли ҳамда қудратли
Руҳида — исёнкор декабристлардек!
Қайта қуриш бу —
тошдай қотган виждоннинг
Ёпилган кўзларини бурғилаб очмоқ
Лоқайдлик дардига мубталоликни
Таги-томири билан қўпориб отмоқ!
Қайта қуриш —
мағрики эзур инқилоб
Демакки — бўлмағай ҳаргиз курашсиз
Баъзида очиқ жанг: чекиниш, изтироб,
Ғолибсиз, мағлубсиз!
Инсон ва имон Сиз
Қайта қуриш — Меҳнатдир
Мустаҳкам турмоқ
Неки бўлса — бўлар шу мунис юрт учун
Оддий бурч — ўша сафнинг олдида
юрмоқ
Камарбаста бўлиб турибмиз бугун
Қайта қуриш —
шунчаки қизил гап эмас.

Душан ФАЙЗИЙ

«ҲОСИЛ—88»: ЭКИН-ТИКИН ИШЛАРИНИ БАРВАҚТ ТУГАЛЛАЙЛИК!

АҲДГА ЯРАША

● Бўз районидаги «Ленинчи» совхозининг Рўзимат Зокиров бошқарувчилик қилаётган 3-бўлими заршунослари бу йил 1100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнердан хирмон кўтаришга бел боғлашган. Шу кунларда улар барака уруғи қадаш ишларини авж олдирмоқдалар. Р. Бозоров, О. Асқаров, Т. Абдураҳимов, И. Расулов каби тадбиркор механизаторларнинг ҳар бири кунига 7—8 гектар ерга чигит экишмоқда. Ҳар гектар майдонга 32-35 килограммдан уруғлик сарфланмоқда.

Х. Одилов, В. Рисқулов, А. Муҳамедов, А. Азизов бошлиқ бригадаларда чигит экиш тез суръатлар билан амалга оширилмоқда. Пешқадам бригадаларнинг ишчилари бу йил ҳар гектар майдондан 34,5 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олишган.

Ҳ. РУСТАМОВ.

Зарбдор суръат

Серқуёш ўлкамизнинг барча хўжаликлари қатори Комсомол районидаги Турғун Аҳмедов номли совхоз пахтакорлари ҳам шу кунларда чигит экишни қизитиб юбордилар. Улар ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилида 3400 гектар майдонга барака уруғи қадаб, мўл ҳосил етиштиришга қарор қилишган. Шу мақсадда экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўриб, уни энг мақбул агротехник муддатларда тугаллашни режалаштиришган. Айни пайтда кунига 500 гектар майдонга чигит экилмоқда.

Хўжаликнинг Жасан Усенбоев бошлиқ бригадаси коллективи бу ишда пешқадамликни қўлдан бермаяпти. Айниқса, механизатор Исроил Худойбердиев кунига 10 гектар майдонга уруғ қадаб, кўпчиликка намуна бўлаётир.

Суратларда: илғор механизатор Исроил Худойбердиев ва чигит экиш пайти.

П. Эргашев фотолари.

ЧИГИТ УНИБ ЧИҚДИ

Шўрчи районидаги Киров номли колхоз деҳқонлари чигит экишни қулай фурсатларда бошлаб, қисқа вақтда тугаллаган эдилар. 1488 гектар майдоннинг асосий қисмига «Термиз-14» навли ингичка толали пахта чигити қадалди.

Хўжаликнинг Э. Зокиров, Б. Сувонов, Э. Қобилов, С. Қурбонов ўртоқлар бошлиқ бригадалар далаларида дастлаб экилган чигитлар қийғос униб чиқди. Ғўза бир текис кўкариб чиққан пайкалларда экинлар парвариши бошлаб юборилди.

Шунингдек, Жарқўрғон районидаги Н. Боймуродов номли колхозда ҳам чигит экиш якунланди. Хўжаликнинг М. Маҳсумов, Л. Қувондиқов, П. Пўлатов, А. Ҳусанов бошлиқ Боботоғ массивидаги чўлқувар бригадалари пайкалларида яшил ниҳоллар бош кўтарди. Миришкорлар ғўзанинг дастлабки комплекс парваришини авж олдириб юбордилар.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

- *Эрта эксанг — эрта йиғасан*
- *Чигит униб чиқди—навбат культивацияга*
- *Мусобақа пешқадамларига тенглашинг!*
- *Имиллашга ўрин йўқ*
- *Ҳар соат, ҳар дам—деҳқонга ҳамдам!*

СУРЪАТ ОШМОҚДА, Л Е К И Н...

Эрта эккан хирмон қилур, дейди халқимиз. Буни тўғри англаб етган Косон районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Саломат Жумаева бошлиқ оилавий бригадаси аъзолари мавжуд 60 гектар майдонда чигит экишни уч иш кунида тугалладилар. Муваффақиятга бригада механизаторлари Норбой Жумаев ва Ҳасан Ерматовлар, айниқса, катта ҳисса қўшдилар.

Бу йил Косон район хўжаликларидаги барча пахтачилик бригадалари ва звенолари оилавий пудратга ўтиб ишламоқдалар. Бир сўз билан айтганда колхоз ва совхозларда мавжуд 519 та оилавий бригада ва звено хўжаликлар билан шартнома тузиб ишламоқда.

Ҳозир райондаги ҳамма хўжаликларнинг тупроғи етилган майдонларида чигит экиш уюшқоқлик билан олиб борилаптi. Ворошилов номли колхоз районда биринчи бўлиб белгиланган майдонга чигит экиб бўлди. 850 гектар ерга «Термиз-14» навли барака уруғи қадалди. Энгельс номли совхоздан Зоир Хўжамов, Ленин номли колхоздан Тоғай Шодмонов, Ульянов номли колхоздан Рустам Давронов, Ворошилов номли колхоздан Баҳром Пиримов бошлиқ бригадалар ҳаво очиқ кунлардан унумли фойдаланиб, чигит экишни уч-тўрт иш кунида сифатли якунладилар.

Бироқ далаларда чигит экиш суръати ошаётган бир пайтда деҳқонлар қайта ишловчилар шанига эътирозлар билдирмоқда. Масалан, Нишон райони чўлқуварлари гектарига нормадаги 56—60 килограмм ва ундан зиёд чигит сарфлашмоқда. Чунки уруғлик орасида пуч ва шикастланганлари кўп. Айниқса, Бешкент пахта тозалаш заводида тайёрланган уруғликнинг сифати паст. Чўлқуварлар тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитида ишлаётган бир пайтда уруғлик сифатига эътибор бермаслик мумкин эмас. Ахир, чигит экиш давригача область партия комитети ҳузуридаги илғор тажрибаларни жорий этиш ва пропаганда қилиш совети аъзолари бу тўғрида уч бор кенгашдилар. Лекин натижаси бўлмади.

Шунингдек, айрим колхоз ва совхозларда ўтган йилги сабоқлардан тегишли хулоса чиқарилмаяпти. Техниканинг бузилиб қолиши ва тўла куч билан ишламаслиги оқибатида экиш чўзилмоқда. Бундай ҳолни Баҳористон ва Усмон Юсупов районлари хўжаликларида кўриш мумкин.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

УРУҒЛИК СИФАТИ НЕГА ПАСТ?

Сирдарё районидаги Бахт пахта тозалаш заводи — областдаги йирик корхоналардан бири. Завод коллективи фақат Сирдарё районинигина эмас, балки бошқа районлар пахтакорларини ҳам уруғлик чигит билан таъминлашга даъват этилган. Пахта тозаловчилар апрель ойининг бошларидаёқ мўлжалдаги 1731 тонна ўрнига 1800 тоннадан зиёд чигит тайёрлаб, хўжаликларга жўнатдилар. Айни кунларда 800 тонна эҳтиёт уруғлик фондини тезроқ ҳозирлаш ишлари жадал давом этмоқда.

...Заводда чигитни туксизлантирадиган ва дорилайдиган агрегатлар бетўхтов ишлаб турибди. Бу ерда кунига колхоз ва совхозларга 30 тоннага яқин уруғлик юборилмоқда. Лекин тайёр чигитни кўздан кечирганимизда уларнинг асосий қисми учинчи ва тўртинчи репродукцияли эканлиги диққатимизни тортди.

— Сара уруғ — мўл ҳосил гарови эканини яхши биламиз, — дейди уруғлик пахта лабораториясининг мудири Р. Снегирева. — Бироқ юқори сифатли чигит тайёрлаш учун барча технологик талабларга жавоб берадиган уруғлик пахта етиштирилиши керак. Афсуски областдаги кўплаб колхоз ва совхозларнинг раҳбар ва мутахассислари уруғлик пахта тайёрлашга эътибор беришмайди-ю, сифатли чигит олишга ҳаракат қилишади. Ўтган йилги мавсумда шундай бўлди. Қатор хўжаликларнинг раҳбарлари об-ҳаво ноқулайликларини баҳона қилиб, сифатсиз уруғлик пахта топширишди. Натижада биз тайёрлаётган чигитнинг умумий миқдорида учинчи классга мансуб уруғлик кўпайиб кетди. Аҳвол шундай давом этадиган бўлса, областда пахта ҳосилдорлигини ошириш ва тола сифатини яхшилаш қийин кечиши турган гап.

Дарҳақиқат, маълумотлар областдаги жуда кўп хўжаликларда уруғлик пахта тайёрлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини кўрсатмоқда. Улар сифатсиз хом ашё тайёрлаганликлари учун ҳеч қандай масъулият сезишмаяпти.

Бизга пахта тозалаш заводида Сирдарё районидаги Ленинград колхози ўтган йили 1000 тонна ўрнига 363 тонна, Ленин номли колхоз эса 805 тонна ўрнига атиги 148 тонна уруғлик пахта топширганлигини айтишди. Ирмоқлар қўшилиб дарё бўлар, деганларидек, уруғчилик хўжаликларида ҳаммамиз учун муқаддас бўлган давлат планларининг бажарилмаслиги пахтакорларнинг юқори сифатли уруғликка бўлган талабини тўла қондиришга тўсқинлик қилмоқда.

Бундан ташқари тузилган планлар, режаларга тез-тез тузатиш киритиб турилиши ҳам моддий ва маънавий зарар келтиряпти. Масалан, юқорида номлари қайд этилган колхозлар учун завод шу хўжаликларда етиштирилган «Оқ олтин» ва «Тошкент-1» навли уруғлик пахталарни қайта ишлаб улардан чигит тайёрлаб бериши лозим эди. Корхона меҳнатчилари топшириқни уддалашди.

Аммо область агросаноат комитети пахта ва бошқа экинлар ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи К. Семёновнинг кўрсатмасига мувофиқ бу колхозларга «АН-Боёвут-2» навли ғўза чигити бериладиган бўлди. Тўғри шундай навли ғўза областдаги кўплаб пахтакорларга манзур. Шунинг учун йил сайин бу навни экишга талабгорлар сони ортиб боряпти. Қолаверса, хўжаликлар ва районларда иложи борича камроқ ғўза навларини жойлаштириш тавсия этилмоқда. Бироқ бу муҳим масалани чигит экиш бошланишида эмас, балки анча илгарироқ ҳал этиш лозим эди.

Ана шунда катта меҳнат, анчагина маблағ эвазига тайёрланган уруғлик чигитлар бекорга қолиб кетмасди. Ҳамма ерда ишни хўжалик ҳисоби асосида ташкил этиш, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтилаётган ҳозирги шароитда бундай камчиликларга йўл қўйиб бўлармиди? Шундай экан, режаларга кейинроқ тузатиш киритиш ўрнига ишни аввалдан пухта планлаштириш лозим эди.

К. РИХСИЕВ.

• *Ёрдамчи хўжалик — Озиқ-овқат программасининг муҳим бўғини*

НИЯТ ЯХШИ ЭДИ...

Фарғона шаҳридан чиқаверишда — Саткак қишлоғи этагида яшнаган бир боғ бор. Қийғос мева қилган шафтоли, ўрик, ёнғоқ ва бошқа юзлаб мевали дарахтлар тагида кўм-кўк бедазор гуркираб ётади. Тагига тангадек ҳам соя тушмайдиган қайрағочлар орасида эса мўъжазгина ошхона жойлашган. Ошхона атрофида қип-қизил гуллар...

Бундан тўрт-беш йил муқаддам мана шу фусункор боғ ўрнида ахлат уюмлари тоғ бўлиб ётарди. Фарғона ва Марғилон шаҳарларининг чиқинди тўкиш жойи ҳисобланган 15 гектарли майдон жуда хароб аҳволда эди. Фарғона шаҳрига кириб келаётган меҳмонлар эса шаҳар остонасидаги бу нохуш манзарадан таажжубланар эдилар. 1981 йилнинг кузида шаҳар чиқинди тўкиш жойига Холиқназар Маматқўзиев бошлиқ қилиб тайинланди. Чиқинди тўкиш жойи Фарғона шаҳар «Автодормехбаза» ташкилоти тасарруфида эди. Холиқназар ака ўзига топширилган участкадаги мавжуд аҳволни обдон ўрганиб чиқди ва «Автодормехбаза» маъмуриятига шу жойда ёрдамчи хўжалик ташкил қилишни таклиф этди. Раҳбарлар таклифга рози бўлишди. Бироқ чуқур жарликлар, баланд дўнгликларни текислаш, тошлоқ ерлар устини тупроқ билан қоплаш учун на маблағ, на техника воситалари бор эди.

Ўша йили кузидаёқ Холиқназар ака бошчилигидаги бир гуруҳ ишчилар чиқинди тўкиш жойида боғ яратишга астойдил киришиб кетдилар. Қизиғи шундаки, шу ердаги жарликлар ичидан иккита бутун трактор ҳам топиб олишди. Қандайдир масъулиятсиз, боқибеғам раҳбарларнинг назоратсизлиги туфайли ҳали ишга яроқли тракторлар ташлаб кетилган экан. Комил Маматалиев, Муҳиддин Мамажоновлар тракторларни ремонт қилиб, рулга ўтиришди. Қисқа муддат ичида 15 гектарга яқин ер текисланди.

Ҳар бири беш гектардан иборат учта карта вужудга келтирилди. Бу карталар ўртасида эса ишчилар дам оладиган бинолар, машина-трактор парки, қўйхона ва молхоналар, хашак ғарамлари, лимонарий учун жой қолдирилди. Албатта, ҳали бу нарсаларнинг ўзи йўқ, лекин Холиқназар аканинг режаларида бу иншоотлар аллақачон шаклланиб бўлган эди. Текисланган ерларга қалин қилиб беда аралаш арпа сепилди.

Келгуси йил кузда бир неча ўн тонна арпа дони олинди. Хашак, дон колхоз-совхозларга сотилди, эвазига ёрдамчи хўжаликка 10 минг тупга яқин турли-туман манзарали ва мевали дарахтлар келтирилди. Эрта баҳорда режалаштирилган майдонларга дарахт кўчатлари ўтқазилди. Лекин адирда боғ яратишнинг мушкул томонлари ҳам кўп. Тошлоқ ерга сув қуйилиши билан бир зумда сингиб кетади. Ёш ниҳоллар томири эса қайноқ тошлар қуршовида қолади. Уларга деярли ҳар куни сув қуйиб турилмаса ниҳолларнинг барг ёзмай хазон бўлиши табиий. Чиқинди тўкиш жойига эса оқар сувлар етиб келмайди. Шуни ҳисобга олиб янги артезиан қудуғи кавланди.

Ёз кунларида чиқинди тўкиш жойидаги адирлар қизиб кетади. Лекин Т. Орипов, М. Жамолов, А. Абдуллаев, М. Раҳмонов сингари қўли гул ишчиларни ўз атрофига уюштирган Х. Маматқўзиев қийинчиликлардан чўчимади. Дарахтлар тутиб кетди. Бедапоялардан эса 30 тоннага яқин сенаж жамғарилди. Йўллар тартибга солинди. Машина-трактор паркининг атрофи бетон деворлар билан ўралди. Артезиан қудуғи суви шарқираб оқиб турадиган ариқ ёқасида бир-икки йилдаёқ бўй чўзиб юборган мажнунтоллар соясида ишчилар учун оромгоҳ вужудга келтирилди.

— Эшитишимча, — дейди Холиқназар ака, — Швецияда шаҳарлар бюджетининг тенг ярми чиқинди тўкиш жойларидан олинган... даромад ташкил этар экан! Чунки уларда шаҳардан олиб чиқилган чиқинди, албатта турларга ажратилиб қайта ишлашга жўнатилади. Биз ҳам ишни ана шундай ташкил этдик. Кейинги уч йилнинг ўзида давлатга 200 тоннага яқин металлом, қирқ тоннага яқин резина, 5—10 тоннадан қоғоз, латта топширяпмиз.

Уч-тўрт йил ичида боғ ривожланиб, мевага кирди. Сара шафтолилар арзон баҳоларда «Автодормехбаза» ишчиларига етказиб берилди.

Икки йил бурун ёрдамчи хўжаликка 20 та қўй сотиб олинган эди. Ем-хашак бор. Қарови яхшилиги туфайли тез орада қўйлар сони кўпайиб, 85 тага етди. Ишчиларнинг ўзлари маҳаллий қурилиш материаллари ҳисобига 100 бош қорамолга мўлжалланган молхонани қуришди. Ёрдамчи хўжаликлардан чиққан даромад эвазига иккита наслдор соғин сигир сотиб олинди. 200 түп лимон кўчати парвариш қилишга мўлжалланган лимонарий, барча қулайликларга эга 8 хонали дам олиш уйи қурилиши бошлаб юборилди.

— Буларнинг ҳаммасини, — деди ғурур билан Холиқназар ака, — биз ўз кучимиз билан, давлатдан маблағ олмай бунёд этдик. Илгари бор-йўқлиги билинмаган чиқинди тўкиш жойидан ҳозирги пайтда шаҳар бюджетига йилига 90 минг сўмга яқин даромад берилмоқда!

Ҳа, унинг участкасида ишлар жуда аъло бормоқда, ҳатто ўтган йил июнь ойида ёрдамчи хўжаликни ташкил этиш бўйича республика кўргазмали семинари ҳам ўтказилган эди.

Яқинда йўлимиз тушиб, у ерга бордик. Холиқназар аканинг кайфияти яхши эмасди. Сабабини суриштирсак, «Автодормехбаза»нинг янги директори С. Содиқовнинг буйруғи билан ёрдамчи хўжаликни тугатишибди. 85 бошга етган қўй бозорда ким ошдига сотиб юборилибди. Сигирлар ҳам, қўйхоналар бўм-бўш. Лимонарий, дам олиш уйлари қурилиши тақа-тақ тўхтаган. Қўйлар ўрнига новвос сотиб олиб берамиз, деб ваъда қилган директор сўзи устидан чиқмаяпти.

— Директор ёрдамчи хўжаликдаги ишлар билан мутлақо қизиқмайди. Раҳбар бўлганига тўрт ойдан ошди, шу вақт ичида атиги уч марта бу ерга келди холос. Қўйларни сотишда комиссия тузишган экан. Мени ҳатто шу комиссия составига ҳам киритишмади, — деди Холиқназар ака ўкиниб.

Жуда яхши ниятлар, катта хафсала, хавас билан бошланган хайрли иш шу тариқа барбод этилибди. Бир пайтлар Х. Маматқўзиевнинг ташаббусини байроқ қилиб чиққан область турар-жойлардан фойдаланиш ва коммунал хизмат бошқармаси раҳбарлари, шаҳар мутасаддилари томошабин бўлиб турибдилар.

Ёрдамчи хўжаликлар аҳолини мўл-кўл озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда шубҳасиз, муҳим аҳамиятга эга. Шундай экан, Фарғона шаҳар «Автодормехбаза» ташкилоти раҳбарларининг туппа-тузук ёрдамчи хўжаликни барбод этишдан кўзлаган мақсадларини тушуниш қийин.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Кумуш тола» мўл бўлади

«Бу йил беш минг килограмм пилла етиштирамиз!» Ворошилов номли совхознинг 1-бўлими пиллачилари ана шундай мақсад билан ишга киришдилар. Пиллачилик бригадасига моҳир «кумуш тола» ижодкорларидан Нафисахон Саъдуллаева сардорлик қиляпти.

Бўлим ишчилари қисқа вақт ичида йигирма гектардан ортиқ тут плантацияларини сифатли «ремонт»дан чиқардилар: минерал ўғитлар билан озиқлантирилди, ишлов берилди, мўл сифатли барг етиштириш чоралари кўрилди. Бу йил пиллакорлар алоҳида звеноларга уюшиб, қуртхоналар ва тутзорларни мавсумга тайёрлаш ишларини ҳозирдан бошлаб юборишди. Кўмир, сўкчаклар, қоғоз ва бошқа зарур воситалар тахт.

Бўлимнинг Буолма Масидиқова, Рисолат Абдунарзиева, Зулфия Жўраева сингари илғор пиллачилари беш йилликнинг учинчи йилида ҳам Ватанга ҳар қути қурт уруғидан 100-105 килограммдан «кумуш тола» топширишга бел боғлашган.

М. ҚАЮМОВ,
Оҳангарон райони.

ҚЎШИМЧА ДАРОМАД

● Хива районидаги Фрунзе номли колхозда ёрдамчи тармоқларни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Айни кунда бу ерда 5 та ёрдамчи хўжалик корхонаси ишлаб турибди. Ўтган йили консерва заводи 2,8 миллион дона шартли банка консерва маҳсулотлари ишлаб чиқарди. Балиқ ҳавзасидан 80,5 тонна балиқ тутилди. Биофабрикадан 35 минг сўм даромад олинди.

Хўжаликдаги 2 та ғишт заводида, кулолчилик цехида маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди. Ўтган йили ёрдамчи тармоқлардан 714 минг сўм даромад келди. Хўжаликда оҳак ишлаб чиқариш заводи ҳам иш бошлади.

Б. ЖУМАНИЁЗОВ.

Дунё воқеалари

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

СОФИЯ. Женевада ва дипломатия соҳасининг бошқа жабҳаларида эришилган барча натижалар Афғонистон тугунини ечиш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради, деб ёзади «Работническо дело» газетаси. Совет Иттифоқи билан Афғонистон Республикасининг амалий ҳаракатларида ўз ифодасини топган янгича сиёсий тафаккур туфайли Женевадаги музокараларни муваффақиятли тугаллаш мумкин бўлди.

ДЕҲЛИ. «Афғонистон теварагидаги вазиятни бартараф этишга доир Женева битимлари имзоланганлигини бутун инсоният табрикламоқда, деб ёзади Ҳиндистоннинг «Санди обсервер» газетаси. — Битимларга эришилганлиги бошқа маҳаллий можаролар: Яқин Шарқ танглиги, Эрон — Ироқ уруши, Кампучия теварагидаги, Марказий Америкадаги, Африка жанубидаги вазият БМТнинг воситачилигида бартараф этилиши мумкин деган умидни туғдирмоқда».

КИТО. Совет Иттифоқи билан Афғонистон раҳбарларининг куч-ғайратлари туфайли Женевада Афғонистон — Покистон битимларини имзолаш мумкин бўлди, деди Эквадор Миллий конгресси халқаро масалалар билан шуғулланувчи махсус комиссиясининг аъзоси Гонсало Мачадо Арройо ТАСС мухбири билан суҳбатда. Эндиликда манфаатдор томонлар Афғонистон теварагидаги вазиятни сиёсий йўл билан бартараф этиш юзасидан эришилган битимларни бажаришда холис ният кўрсатишлари асосий вазифадир, деб таъкидлади у. Женевадаги музокараларнинг муваффақияти ва Афғонистон — Покистон муносабатларини тартибга солиш борасида битимларга эришилганлиги шунга умид бағишлайдики, ҳам маҳаллий, ҳам жаҳон миқёсидаги бошқа муаммоларни манфаатдор томонлар ўртасида музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этиш мумкин. Бу гап биринчи навбатда ҳозирги замоннинг қуролланиш пойгасини тўхтатишдек, энг муҳим муаммосига тааллуқлидир.

(ТАСС).

СССР—Афғонистон:

ҲАМКОРЛИК ҚИРРАЛАРИ

● Афғонистон Республикасининг Саманган вилояти номини Тошкент области корхоналари ва ташкилотларида тез-тез эшитиш мумкин. Уни дўст мамлакат учун техника, медицина ва мактаб жиҳозлари, хилма-хил товарларни ортган темир йўл вагонлари ва контейнерларда ўқиш мумкин. Фақат ўтган йилнинг ўзида Саманган вилояти Тошкент областидан ёрдам тариқасида жами 2 миллион сўмлик кийим-кечак, дори-дармон, турли хил саноат моллари ва қишлоқ хўжалик асбоб-ускуналарини олди.

Яқинда Тошкент областининг бир группа мутахассислари дўст мамлакатда бўлиб қайтишди.

— Сафаримиздан мақсад, — деди Тошкент область ижроия комитети моддий-техника таъминоти бўлими бошлиғи Х. Боситхонова «Совет Ўзбекистони» мухбири билан суҳбатда, — афғонистонлик дўстларимизга амалий ёрдам кўрсатиш эди. Область вакиллари орасида медицина ходимлари, тикувчилар, электр ва қишлоқ хўжалик асбобларини созловчи мутахассислар ва лойиҳаловчилар бор эди.

Сафаримиз чоғида Айбакда бунёд этилаётган Дўстлик боғида Тошкент боғдорчилик ва узумчилик хўжалигида етиштирилган кўчатларни ўтказишда қатнашдик. Бу маросимда шаҳар ва вилоят раҳбарлари, корхона ва муассасаларнинг ходимлари, мактаб ўқувчилари иштирок этдилар. Саманганликлар дўстона ёрдам учун чин дилдан миннатдорчилик билдиришди.

Областимиз вакиллари афғонистонлик биродарларига яқиндан амалий ёрдам кўрсатдилар, улардан ўз маслаҳатларини аямадилар. Жумладан, шифокор Фарида Исломова бир неча кун давомида Айбакдаги касалхонада беморларни даволади. Ҳамкасабалари билан тажрибасини баҳамлашди. Тошкент область трикотаж бирлашмасининг бошлиғи Б. Мўминов, Ўрта Чирчиқ районидаги «Рембиттехника» заводининг бош инженери А. Қодиров Айбакдаги тикувчилик цехида бўлишди, афғон тикувчиларига иш ўргатдилар, тикувчилик машиналарини созлашда ёрдам кўрсатишди. Лойиҳачилар В. Ким ва Г Ермаченколар Дўстлик боғининг лойиҳасини тайёрлашган бўлса, группа аъзоси Ш. Миралимов Саманган вилояти босмахонасида бўлиб, асбоб-ускуналар етказиб бериш ва мутахассисларни тайёрлаш ҳақидаги шартномани тузди. Ана шу шартномага кўра ҳозир 9 нафар афғонистонлик мутахассис Тошкент ва Ангрен шаҳарларида ўз малакаларини оширишмоқда.

Кўрфазда ҳарбий ҳаракатлар кучаймоқда

Форс кўрфазининг жанубий қисмида АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг олти кемаси 18 апрелда Эроннинг Наср ва Салман иккита нефть платформасига ҳужум қилган. АП агентлигининг хабар беришича, палуба тўплари отган ўқлардан платформаларда ёнғин чиққан. Ҳужумда Американинг жанговар вертолётлари ҳам иштирок этган.

Оқ уй расмий вакили М. Фицуотернинг Вашингтон вақти билан эрталаб соат 4 да шошилинч чақирилган брифингда берган баёнотига кўра, бу ҳуруж пайшанба куни кўрфазда АҚШ ҳарбий-денгиз фрегати «Сэмюэл Б. Робертс» фрегатида содир бўлган можарога жавобан амалга оширилган. Фрегат мина портлаши натижасида чўкишига оз қолган.

Президент Рейган «кўрфаз сувларини эронликлар бундан буён миналаштиришининг олдини олиш» мақсадида нефть платформаларини ўққа тутиш тўғрисида буйруқ берган, деди Оқ уй вакили.

Мудофаа министри Ф. Карлуччи Пентагондаги матбуот конференциясида кейинроқ хабар қилдики, Эроннинг ракета катери АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг «Уэйн райт» крейсерига қарши «Гарпун» ракетасини отганидан сўнг Америка эсминеци уни чўктириб юборган. Ракета нишонга тегмаган. «Симпсон» фрегатидан жавоб ўти очилиб, Эрон ракета катерига ўқ тегиб, чўктириб юборилган. Америка кемалари ҳам Эроннинг иккита қирувчи самолётини ўққа тутганлар.

Ахборот агентликларининг Форс кўрфази давлатларидан берган хабарига кўра, Эрон Америка байроғи остидаги «Уилли Тайд» ёрдамчи кемасига ва Британиянинг «Йорк Марин» танкерига ҳужум қилган.

(ТАСС).

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ўзбекистон ССР «Фан» нашриётн чоп этган китоблар:

Қ. Аҳмеров. Ўзбекистон кимёгарларининг муваффақиятлари. 84 бет. Баҳоси 1 сўм 70 тийин.

Китобча ўқувчини химия фанининг тарихи, ўсиши ва ривожланиши билан боғлиқ бўлган моддий база ҳамда экономиканинг ўсиб бориш жараёни билан таништиради.

И. Жабборов. Фанга бағишланган умр. 42 бет. Баҳоси 10 тийин.

Рисолада машҳур тадқиқотчи, таниқли шарқшунос, археолог ва этнограф олим, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Сергей Павлович Толстов ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилинади.

Авторлар коллективи. Октябрь шеърияти саҳифалари. 124 бет. Баҳоси 2 сўм.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва унинг гениал доҳийси В. И. Ленин — кўп миллатли совет адабиётининг энг муҳим, масъулиятли ва ўлмас мавзуларидан бири. Ўзбек совет адабиётида ҳам бу мавзуларда ғоявий-бадиий жиҳатдан баркамол кўплаб асарлар ижод этилган. Китобча ўзбек совет шоирларидан айримларининг ана шу мавзудаги шеърларидан ташкил топган.

Б. Маннопов. Улуғ Октябрь ва хорижий Шарқ халқлари. 68 бет. Баҳоси 15 тийин.

Китобчада Улуғ Октябрнинг оламшумул тарихий аҳамияти, унинг жаҳон революцион жараёнига, жумладан, миллий озодлик ҳаракатига кўрсатган илҳомбахш таъсири ҳақида фикр юритилган.

Жажжиларга совға

Нукус районидаги сут ва сабзавотчилик совхозида 140 ўринли болалар боғча-яслиси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу ерда ўғил-қизларнинг қувнаб дам олишлари, ўйнаши учун барча қулайликлар яратилган.

Боғча-ясли қурилишини 2- «Каракалпакресагропром» бирлашмаси қурувчилари бунёд этдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

• *Маданият муассасаларида қайта қуриш қандай боряпти?*

Газетанинг 1988 йил 3 февраль сонида босилган мазкур мақолага газетхонлар, маданий муассасалардан хатлар келмоқда. Улар мақолага муносабат билдириш билан бирга, ўз соҳаларидаги камчиликлар юзасидан фикр-мулоҳазаларини ҳам ўртага ташлайдилар. Қуйида ана шундай хатлардан айримлари билан танишишингиз мумкин.

«МАЪРИФАТ МАСКАНИ ЭМИШ»

Мақоламизни ўқиб

Мақсад бир бўлгач...

Ҳақиқатан ҳам кўп жойда аҳвол ачинарли. Айниқса клубларнинг моддий таъминоти эътибордан четда қоляпти. Масалан, кино хизматини олайлик. Амалдаги тартибга кўра колхозлардаги клублар бинолари хўжалик ихтиёрида. Кинолаштириш идораси эса бинодан фойдаланганлик учун кино намойиш этишдан тушган пулнинг 10 процентини ижара ҳақи сифатида хўжаликка ўтказади.

Бир қарашда ҳаммаси сипсиллиқ кетаётгандек. Аммо кино намойиш этилишидан «тузукроқ моддий манфаат ололмаётган баъзи хўжалик раҳбарлари клубларнинг иситилиши, ремонти сингари масалаларга панжа ортидан қарашяпти. Оқибатда кинозалга кам одам киряпти ёки авария ҳолатида бўлганлиги учун умуман кино қўйилмаяпти. Хўжалик мутасаддиларининг масъулиятсизлиги оқибати аҳоли кино хизматидан маҳрум бўлади, киночилар эса планни бажаролмай бошлари қотади...

Кўриниб турибдики, кино намойиш этилишидан колхозга кўпроқ маънавий фойда бўлса, киночиларга — моддий фойда.

Юқоридаги маҳкамачиликнинг олдини олиш учун ё кино хизмати кўрсатишни колхозга олиб бериш керак (худди совхозлардагидек), ёки клуб биноларини кинолаштириш идорасига ўтказиш зарур.

Энди театр хусусида. Кўпчиликка маълум, қишлоқ аҳли «театр» деганда бирор байрам ёки сана муносабати билан ҳаваскорлар қўйиб берадиган «парча»ларни кўз олдига келтиради. Сир эмас — атрофимизда умр бўйи бирор марта театрга тушмаганлар ҳам бор. Чунки тайёргарлик кўриб, шаҳардаги театрга тушиш учун бир кун вақт кетади. Бир кун... Ғўза вегетацияси, пахта йиғим-терими даврида бир куннинг аҳамиятини ҳамма билади.

Шунга кўра район марказларида ҳам ҳаваскорлик театрлари ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Инсон омилини активлаштиришда маданият ўчоқларининг роли беқиёс. Шунга кўра бу соҳа мутасаддиларига ўз ишларини қайта қуриш нуқтаи назаридан баҳо бериш пайти келди.

Чунки ҳозирда кўп жойда аҳолига маданий хизмат кўрсатиш иши клуб, кутубхоналарда эмас, балки кабинетларда — тортмалардаги ҳисоботларда «қайнаяпти». Меҳнаткашнинг маънавий эҳтиёжларини қондириш масаласи эса план ва мажбуриятлар ортида қолиб кетяпти.

Комил ҚОДИРОВ,
Олтнариқ район «Пахта учун» газета редакцияси ходими.

Масаланинг моддий томони

Мактабни битирган йилим — яъни 1977 йилдан Миндон қишлоқ Совети қошидаги клубда мудир бўлиб ишладим. Институтни тугатганимдан сўнг эса шу қишлоқдаги маданият уйи директори, ҳозирги кунга қадар район марказий маданият уйида клуб ишлари бўйича методист вазифасида ишлаб келмоқдаман.

1986 йилда район марказида «Гулнор» фольклор ансамбли ташкил қилганман. Ўз ишимни жуда севаман. Лекин... Мақолада таъкидланганидек, маош масаласини ўйлаб кўриш керак. Хуллас олган ойлигим ўзимга ҳам етмайди.

Бир неча бор ишдан бўшашга ариза бердим, лекин район мутахассис кадрларга муҳтожлигини ҳисобга олишиб, рухсат беришмаяпти.

Шуниси ажабланарлики, бу соҳада ишлаётган олий маълумотли мутахассис ҳам, кечагина 10-синфни тугатган ёки ҳеч қандай мутахассислиги йўқ киши ҳам 112 сўм маош олади.

Мақолада таъкидлаб ўтилганидек, нима сабабдан олий маълумотли ўқитувчининг ойлиги 200—250 бўлган ҳолда олий маълумотли маданият ходимининг маоши 100 сўмдан ошмайди. Масалан бизнинг районда 62 та мактаб бор, ҳар бир мактабда камида 50 та ўқитувчи ишлайди. Демак, ўрта ҳисобда район бўйича 3100 нафар ўқитувчи бор. Ваҳолонки, район маданият бўлимига қарашли музика мактаблари, клублар, маданият уйлари, кутубхона ходимлари эса 200 нафардан ортиқ кишини ташкил этади.

Илтимосим ана шу кўтарилган муаммо шундайлигича кетмаса. Маданият министрлигидаги мутасадди ўртоқлар масалани ижобий ҳал қилиб, биз маданият ходимларига ҳам ёрдам беришар, деган умиддамиз.

З. ЕҚУБОВА,
Фарғона район маданият бўлимига қарашли Марказий маданият уйи методисти.

Ҳувиллаган кошоналар

Ҳозир мен Фарғона районидаги 2-район маданият уйига раҳбарлик қиляпман. Унга қарашли 2 та қишлоқ маданият уйи, 2 та автоклуб, 10 та қишлоқ клублари мавжуд. Бу клуб муассасаларида жами 30 нафар ходим ишлайди. Афсуски, 30 нафар ходимдан 1 нафари олий маълумотли, 5 нафари ўрта маълумотли мутахассис. Мутахассис кадрлар ишга келади-ю бир йил ўтмасдан кетиб қолишади, мактаблардан иш топишади. Ҳозирги даврда 90 сўмга ким ҳам ишларди.

Булардан ташқари, клуб биноларининг кўп қисми қишлоқ Советларининг мажлислари залига жойлашган. Бундай жойларда қандай қилиб меҳнаткашларнинг маданий дам олишини уюштириш мумкин? Районимиздаги колхоз ва совхозларнинг данғиллама, ҳашаматли бинолари ҳувиллаб ётса-ю, ҳақиқий маданият ходимлари тор, захь биноларда ишлашса. Республикада ягона маиший хизмат кўрсатиш техникумининг 3 ярим минг талабаси бор жойда маданият маркази йўқ.

1976 йилгача бу ерда 400 ўринли маданият (мослаштирилган) тўгараклар учун хоналар мавжуд эди. Бу ерда ҳар-хил мавзуларда лекция, суҳбатлар, учрашувлар ўтказилган. Бичиш-тикиш, секретарь машинистка тўгаракдари мунтазам ишлаб келган. Бироқ 1976 йили янги маданият саройи қурилади деб ишлаб турган маданият уйини бузиб юбордилар (бу маданият уйи Аввал қишлоғида жойлашган). Мана шу вақтгача қурилишдан дарак йўқ.

Б. СУЛТОНОВ,
Фарғона район 2-маданият уйи директори.

Ҳақли талаб—бу

Бундан 10—20 йиллар аввал бошланғич партия ташкилотида КПСС аъзоси кандидатлигига ўтаётган кишиларга қайси китобларни ўқияпсиз, деган савол беришларди. Агар у фалон китобни ўқияпман, деса ўша китобнинг бош қаҳрамони ким, деб сўрашарди. Агар жавоб беролмаса бюро аъзолари «бу киши ўз устида ишламас экан, шунинг учун тайёргарлик кўриб келсин» деб қайтарар эдилар. Бу эса бошқа ўртоқларга ҳам катта таъсир қилар эди. Ҳозир эса ҳатто айрим раҳбарларнинг ўзлари ҳам китоб ўқимайдилар, чунки тонг отаргача, чўзиладиган кўплаб мажлислар, телефонбозликлардан ортиб китоб ўқишга вақт бўлмаяпти.

Районимиз марказида 9157 киши яшайди. Шунча аҳолига бир кичик хона кутубхона учун ажратилган холос. Ёки «Ленинград» колхозининг Ҳуснобод қишлоғида 3 мингдан ортиқ киши истиқомат қилади. Клуб авария холатида, кино кўриш учун ҳеч қандай кинотеатр йўқ.

Бувайда районида республикага таниқли «Табассум» халқ театри кейинги вақтда етарли фаолият кўрсатмаётир.

Истардикки, маҳаллий партия, совет ташкилотлари меҳнаткашлардан иш талаб қилиш билан бирга, уларга маданият соҳасида имкониятлар яратиб беришни ҳам жиддий ўйлаб кўрсалар.

Газета ёритган мақолани қишлоқ мухбири сифатида қўллаб-қувватлайман.

Жўрабой БОЛТАБОЕВ,
Бағдод район халқ маорифи бўлими қошидаги уруш ва меҳнат ветеранлари Советининг раиси, ЎзССР халқ маорифи аълочиси.

Эътиборга олинса

Ўсиб келаётган ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда кутубхона ва китобнинг роли катта. Кутубхона кадрларини янада кўпайтириш, уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун шароитни яхшилаш ҳозирги куннинг асосий вазифасидир. Қайта қуриш даврида кутубхоначиларга талаб ошиб бормоқда. Лекин иш кўп бўлгани ҳолда уларнинг ойлик маоши кам. Шунинг учун ҳам кутубхоначилар ўз ишини ташлаб бошқа соҳага ўтиб кетмоқдалар. Айримлари мактаб кутубхоналарига ишга жойлашмоқда. Дипломли кутубхоначилар ўз соҳасида ишламайдилар, фабрика-заводларга бориб иш қидирадилар. Қишлоқ, районларда, колхоз-совхоз кутубхоналари вагонларга жойлашган, янги бинолар кам, деярли қурилмайди. Китобхонлар учун китоб ўқишга шароит йўқ. Қишлоқ Советлари, колхоз-совхоз раҳбарлари эса кутубхоналарга аҳамият бермайдилар. Бу хил лоқайдликларга чек қўйиш пайти келмадимикин?

Абдураҳмон АСИЛОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми кутубхонаси мудири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ

М. Қориёқубов номли ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

29, 30 апрель соат 19.30 да Шоир Ўткир РАШИД шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар асосида тузилган

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Камолиддин РАҲИМОВ, Ҳабиба ОХУНОВА, Ғуломжон ЁҚУБОВ ва Муҳаббат ШАМАЕВА; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Ортиқ ОТАЖОНОВ, Таваккал ҚОДИРОВ ва Матлуба ДАДАБОЕВА

Лирик хонанда Фахриддин УМАРОВ

Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ҳожиакбар ҲАМИДОВ.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

●

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг

ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ

23 апрель ва 21 май соат 15.00 дан бошлаб институтга киришни хоҳловчи абитуриентлар учун

«ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ»ни ўтказади

Институт адреси: 700140, Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй (4, 19, 83, 156, 165-автобуслар; 3, 10, 152, 153-маршрутли таксиларнинг «САМПИ» ёки «Микрорайон» бекати).

●

РЕСПУБЛИКА «ПАХТАКОР» СПОРТ-МАШҚ БИРЛАШМАСИ

(Социализм кўчаси, 21-уй)

Пулли футбол, бокс, кураш, умумий жисмоний тайёргарлик ва ритмик гимнастика группаларига ёшидан қатъи назар

ҚЎШИМЧА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотларда қатнашувчилар малакали тренер кадрлар, медицина хизмати билан таъминланадилар, сауна, массаж кабинетларидан фойдаланадилар.

Справкалар учун телефон: 41-37-12.

●

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/IV да **Хива ордени,** 22/IV да **Балет кечаси,** 23/IV да **Кармен.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IV да **Музикали комедиялардан саҳналар,** 22/IV да **Тоҳир ва Зуҳра,** 23/IV да **Узилган торлар.**

●

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Ҳинд ва Африка филлари» аттракционининг гастроллари (19.30).**

САНЪАТЛАРИНИ НАМОЙИШ ЭТИБ

Наманган область Чуст районида меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатиш намунали ташкил этилмоқда. Район маданият ходимлари томонидан уюштирилаётган тадбирларда КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини аҳолига тушунтириш асосий ўринни эгалламоқда.

Шу билан бирга ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва уларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун учрашувлар, савол-жавоблар, китобхонлар конференциялари, тематик кечалар уюштирилмоқда ҳамда катта программада концертлар намойиш этиляпти. Бу ишларда райондаги 12 та маданият уйлари, 10 та клуб, 3 та автоклуб, 50 та кутубхоналарнинг ходимлари актив иштирок этмоқдалар. Шунингдек, битта ашула ва рақс халқ ансамбли, 11 та бадиий ҳаваскорлик коллективлари ҳам меҳнаткашларга ўз санъатларини намойиш этиб, уларни хушнуд қилмоқдалар.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

Қардошлар рақсни саҳналаштирмоқда

«Чен-чун» корейс қўшиқ ва рақс ансамблининг санъати республикамизда яхши таниш. Унинг иштирокчилари айни кунларда янги программа тайёрлашмоқда. Корея Халқ Демократик Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбоби Ким Хе-Чун ва Корея Халқ Демократик Республикасида хизмат кўрсатган артист Ким Ен-Сен ансамблга янги рақсларни саҳнага қўйишда ёрдам кўрсатишаётир.

Театрлаштирилган саҳна асари ўзига хос бўлиб, оддий концертдан фарқланади. Янги программа май ойининг охирида томошабинлар ҳукмига ҳавола этилади.

— Ансамбль санъаткорлари билан ишлаш мен учун жуда ёқимлидир, — дейди Ким Хе-Чун. — Бизга амалий ёрдам кўрсатишмоқда. Бевосита алоқаларимизнинг дебочасига қадам қўйилганидан хурсандман. Корейс халқида шундай мақол бор: «Дастлабки қадам — йўлнинг ярмидир».

— «Чен-чун» ансамбли билан ҳамкорликдаги программамизни Корея Халқ Демократик Республикасида ҳам намойиш этиш ниятимиз бор, — дея суҳбатга қўшилади Ким Ен-Сен. — Маданий алоқаларимизни бундан буён ҳам мустаҳкамлашни мўлжаллаяпмиз. КХДР да «Чен-чун» ансамбли аъзолари малака оширсалар, корейлик артистлар эса Тошкент хореография билим юртида таълим олишади.

— Бир сўз билан айтсак, дўстлигимиз янада мустаҳкамланиши тарафдориман, — дея суҳбатни якунлайди «Чен-чун» ансамблининг бадиий раҳбари Петр Григорьевич Тин. —

Суратда: (чапдан ўнгга) — КХДРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ким Хе-Чун «Чен-чун» ансамбли балет группасининг солистлари Раиса Пак ва Лариса Кимга янги рақс ўргатмоқда.

С. ВЕЛИЧКИН фотоси (ЎзТАГ).

• СПОРТ

КУРАШ:
ҚИТЪА ЧЕМПИОНЛАРИ

Англиянинг Манчестер шаҳрида эркин кураш бўйича ўтказилган Европа чемпионатида совет полвонлари муваффақиятли беллашдилар. Ўн нафар курашчидан фақат оржоникидзелик Владимир Тогузов финал баҳсида имкониятни бой бериб, кумуш медаль олди. Қолган вазнларда вакилларимиз қитъа чемпиони бўлишди. Ғолиблар орасида республикамиз вакиллари ҳам бор. Чунончи, Арсен Фадзаев бу сафар ҳам «енгилмас полвон» номига муносиб ҳаракат қилиб, кўксига олтин медаль тақди. Ака-ука Аслан ва Маҳарбек Хадарцевлар ҳам беллашувни кўтаринки руҳда ўтказиб, чемпионатнинг олтин медалларини қўлга киритишди.

ТЕННИС:
ХАЛҚАРО ТУРНИРДА

Тошкентдаги «Динамо» теннис стадиони яна гавжумлашди. Бу ерда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети соврини учун ўсмирлар ўртасида халқаро турнир байроғи 8-марта кўтарилди. Мусобақада ўн уч мамлакатдан келган теннисчилар ўзаро баҳслашмоқдалар. Жумладан Болгария, ГДР, КХДР, Куба, Польша, Румыния, АҚШ, Швеция, Финляндия, ЧССР командалари ғолиблик учун курашмоқдалар. Халқаро турнир ёшлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш, иқтидорли теннисчиларни тарбиялашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

ФУТБОЛ:
ЖАВОБСИЗ ТЎПЛАР

Биринчи лига коллективлари ўртасида тўртинчи тур ўйинлари ўтказилди. «Пахтакор» Тюменда «Геолог» командасининг меҳмони бўлди. Ҳисоб учрашувнинг иккинчи қисмида очилди. Майдон эгалари 9 минут орасида 3 та жавобсиз тўп киритишди. Пахтакорчиларнинг ҳаракатлари зое кетди. Футболчиларимиз 15-ўринга тушишди. Чемпионатда эса ўйинларни мағлубиятсиз давом эттираётган ЦСКА 8 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Иккинчи ўринда бораётган Ставрополь динамочиларида 7 очко бор. «Геолог» 6 очко билан 3-ўринга кўтарилди.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• *Шаҳар мавзуида*

ШАҲАР ЭКОЛОГИК МУҲИТИГА САЛБИЙ ТАЪСИР ЭТМАЙДИГАН ЭНГ ҚУЛАЙ, ИҚТИСОДИЙ ЖИҲАТДАН АРЗОН ТРАНСПОРТ ТУРИ — ТРОЛЛЕЙБУС ХИЗМАТИ, ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОЛАРИДАГИ АҲВОЛ ҚАНОАТЛАНАРЛИМИ!

ДЕПОДАГИ НОХУШЛИК

Ҳайриддин Хўжаев ва Турғун Шеровлар мана чорак асрдан бери Тошкент кўчалари бўйлаб троллейбус ҳайдашади. Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондорлари бўлган бу ҳайдовчиларни шаҳардаги йўловчиларнинг кўпчилиги таниб қолган. Улар йўловчиларни ҳурмат қилишади. Бу ҳаракат жадвалига риоя этиш, троллейбусни моҳирона ҳайдаш, муомала маданиятида яққол сезилади. Ишга ўз вақтида яхши кайфият билан келган одам унумли ишлаши маълум. Хўш бизнинг кайфиятимизга боғлиқ бўлган троллейбус ҳайдовчиларнинг иш шароити қандай?

Шаҳримиздаги 2-троллейбус депосида бўлдик. Бу ерда анча ўзгаришлар қилинганлигини кўрдик. Бир неча йиллардан бери депода муаммо бўлиб келаётган аккумулятор, троллейбусларни ювиш цехлари ишга тушибди. Яқинда паркнинг спорт-соғломлаштириш комплекси барпо этилди. Унда спортнинг бир неча тури бўйича машқ ўтказиш, саунада чўмилиш мумкин. Ремонт цехлари кенг, ёруғ, тоза.

Депо коллективи тўла хўжалик ҳисобига ўтишнинг биринчи босқичини бошдан кечирмоқда. Агар ҳар бир ҳайдовчи нормалар комплексини (километр, соат, иқтисод бўйича) бажарса, бригада аъзоларининг барчаси иш ҳақининг 60 проценти миқдорида мукофот олади. Лекин унумли ишлашни таъминлаш учун депода ҳали ҳамма нарса кўнгилдагидек эмас. Айтайлик, медицина хизмати. Кичкинагина икки хона ва бир коридорга кириб, ажабланмасдан илож қолмади. Деворлар захлаб кетган, мебеллар йўқ ҳисоб. Икки ҳамшира ҳайдовчилар хушёрлигини текшириш билан овора. Фельдшер касалларга биринчи медицина ёрдами кўрсатади. Даволаниши зарур бўлган беморлар эса шаҳар чеккасидаги касалхонага юборилади.

— Баъзи ҳайдовчиларнинг ошқозони оғрийди, — дейди фельдшер Н. Беседина. — Уларнинг доимо парҳезда бўлишини тасвия этамиз. Талонлар ҳам олиб берганмиз. Аммо, улар бу талонлардан фойдалана олмайдилар. Сабаби: овқатланиш учун қулайроқ жойнинг ўзи йўқ.

Ишчиларнинг кийим алмаштириш хоналари ачинарли аҳволда. Шкафлар неча йиллар аввал қўлбола усулда ясалгани кўриниб турибди. Поллар чирий бошлаган. Синиб кетган жойларга «ямоқ» тунука қоқилган. Ўтириш учун стул йўқ. Ошхонадаги аҳвол бундан баттар. Тушлик учун чой ҳам ичолмай норози бўлиб чиқаётган шоферларни учратдик.

— Ўн беш кишилик овқат қилувдик, — дейди ошпаз О. Обидхўжаева, — етмай қолди. Бизда кўп овқат қилиш имконияти йўқ. Қозон-товоқ етишмайди. Совутиш камералари ишламайди.

Депо бошлиғи Владимир Цховребов:

— Англашилмовчилик бўлибди, бу асли чойхона. Буни қаранг, сиз келган куни овқатни кам қилишибди. Биз бу аҳволни албатта ўнглаймиз. Ишчилар учун бир ойга қолдирмасдан янги ошхона қуриб берамиз, — деб ваъда бериб юборди.

Бошлиқнинг ваъдасини шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Г. Дубинчик, бошқарма касаба союз комитетининг раиси М. Валиев ҳам маъқуллашди.

Сўз ва иш бирлиги тантана қилади, деб ишонамиз.

Депо партия ташкилотининг секретари А. Беловнинг тутган позициясига тушунмадик.

— Сиз бирор марта ошхонада бўлганмисиз, — деб сўрадик ундан.

— Кунига шу ерда овқатланаман.

— Ундай бўлса партия ташкилотининг секретари сифатида бу ночор аҳволни ўнглашга нега ёрдам бермаяпсиз?

Секретарь бирорта аниқ жавоб айтолмади. Фақат уч ой аввал сайланганлиги, ўзининг тажрибасизлигини бўйнига ола туриб «кўпгина масалаларни депо бошлиғининг ўзи ҳал қилади», деб қўшиб қўйди. Ана сизга принцип! Етилган масалаларни ҳал этиш секретарнинг ғоявий-сиёсий етуклигига, билимдонлиги ва ташаббускорлигига боғлиқ эканлигини унутмаслик керак.

Депога қарашли иккита ётоқхона бор. Бири кичик оилалилар учун. Иккала ётоқхона ўн йилдан бери ремонт қилинмаган. Бошқарма Сирдарёда дам олиш зонаси ташкил этган. Аслида бу зона эски троллейбус салонларидан иборат. Шароит йўқ. Дам олишга борган одам тез қайтгиси келади.

— Бир йилда дам олиш ва даволаниш учун бериладиган йўлланмалар атиги 8 ёки 9 тани ташкил этади, — дейди депо касаба союз комитетининг раиси С. Исмоилов. — Депомиз жойлашган Чилонзор районидаги раҳбарлардан бу масалада ёрдам беришларини илтимос қилсак, улар бошқарма жойлашган Киров районига юборишади. Киров районидагилар эса «имконият йўқ» дейишади. Хуллас, ишлар отангга бор, онангга бор йўсинида давом этмоқда.

Яна бир масала. Неча йилдирки, шаҳримиздаги барча троллейбус ҳайдовчиларнинг тушлик масаласи ҳал этилмаяпти. Биринчидан, маршрутларнинг охирларида троллейбусларни вақтинчалик қўйиш учун жойлар кам. Овқатланиш учун ҳатто кичик ошхоналар йўқ. Тушликка ажратилган вақт ўттиз минут холос. Бунинг устига шу ўттиз минут ичида ҳайдовчилар троллейбус бошмоқларини алмаштиришга ҳам улгуришлари керак.

Хуллас, ҳозир троллейбуслар паркида талай муаммолар бор. Муаммоларни ҳал этиш депо зиммасига юклатилган. Ваҳолонки, депода бунга фонд ҳам, материал-ресурслар ҳам йўқ. Уларни ҳал этиш учун шаҳар ижроия комитети ва трамвай-троллейбус бошқармаси шошилинч чоралар кўришлари керак.

Ў. ҲОШИМОВ.

• *Тингланг, томоша қилинг*

21 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Қалбга яқин қўшиқлар. 9.40 — Ильични эслаб. 10.10 — Янгиликлар. 10.15 — «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм, 13 ва 14-сериялар. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Ҳужжатли фильмлар. 16.55 — Свердловск телевидение студиясининг программаси. 18.10 — Болалар учун фильм. 19.20 — Дунё воқеалари. 19.40 — «Олтинчи июль». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори 22.15—«Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм, 14-серия. 23.40 — Дунё воқеалари. 23.50 — Авторлик қўшиқлари кечаси.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Умумий биология. 10.05 — Испан тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — Испан тили. 13.05 — Ҳужжатли фильмлар. 14.15 — Фильм-концерт. 15.20 — Янгиликлар. 15.30 — «Инженер Гариннинг инқирози». Бадиий фильм, 3-серия. 18.35 —Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Г. Г. Нейгауз шогирдлари чаладилар. Танаффусда — Хайрли тун кичкинтойлар! 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Хоккей. МАСК — «Спартак». 23.45 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 16.15 — Телефильм. 16.45 — Биология. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Эстетика асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Вутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ленин берган саодат. Музикали-адабий композиция. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Инсон тақдири». Бадиий фильм. 23.50 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.20 — Бадиий фильм. 21.00 — Шаҳар юмушлари ва муаммолари. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Жамоатчилик фикри.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Кўнгил таронаси. 9.30 — Р. Собирова куйлайди. 9.45 — В. И. Ленин туғилган куннинг 118 йиллигига. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — «Бир хонадоннинг шаъни». Ҳикоя. 13.00 — Малши. 13.30 — «Гая» ансамбли ижро этади. 15.30 — Ленин ва музика. 18.15 — СССР ва Эфиопия ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганлигининг 45 йиллигига. 18.30— Музикали ленинномa. 19.20 — Юность Узбекистана. 19.50 — Халқаро кундалик. 20.15 — Музика: муаммолар, мулоҳазалар, танқид. 21.10 — Элга хизмат — олий ҳиммат. 21.30 — Чорвадорлар учун концерт. 22.45 — «Шодлик» ансамбли солистлари ижро этади. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

«Гулистон» журнали коллективи редколлегия аъзоси, редакция бошланғич партия ташкилоти секретари
Анвар САИДУМАРОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССР Адлия министрлиги, партия ва касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон ССР адлия министрининг собиқ ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист
Қодир Хатамович АҲМАДЖОНОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университети ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари педагогика кафедрасининг катта ўқитувчиси, педагогика фанлари кандидати Қ. Обидовага қизи
Гўзал Қўчқоровна ҚУШОҚОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Математика институти коллективи илмий ходим И. Бакировга рафиқаси
Мамлакатхон УРМОНБЕКОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. — 08678. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 А. — 92. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12